

Innst. O. nr. 22

(2007-2008)

**Innstilling til Odelstinget
fra finanskomiteen**

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om toll og vareførsel (tolloven)

Innhold

	Side		Side
1. Sammendrag	5	1.9 Merknader til forslag om lov om toll og vareførsel	8
1.1 Innledning	5	1.10 Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslaget	8
1.2 Høring	5	2. Komiteens merknader	8
1.3 Forutsetninger og målsetninger for revisjonsarbeidet	6	3. Forslag fra mindretall	9
1.4 Tollovgivningens struktur	6	4. Komiteens tilråding	10
1.5 Fordeling av regelstoffet	6		
1.6 Gjennomføring av folkerettslige forpliktelser	6		
1.7 Tollovgivningen i våre naboland	6		
1.8 Om forslaget til lov om toll og vareførsel	6		

Innst. O. nr. 22

(2007-2008)

Innstilling til Odelstinget fra finanskomiteen

Ot.prp. nr. 58 (2006-2007)

Innstilling fra finanskomiteen om lov om toll og vareførsel (tolloven)

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning

Regjeringen legger i proposisjonen frem forslag til ny lov om toll og vareførsel.

Loven erstatte lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven), og innebærer først og fremst en lovstrukturell forenkling og lovteknisk modernisering av tollretten. Den lovstrukturelle løsningen innebærer også en omlegging og nedkorting av Stortingets plenarvedtak om toll. Plenarvedtaket er inntatt som vedlegg til lovforslaget, og forslag vil bli fremmet i forbindelse med fremleggelsen av et statsbudsjett. De såkalte innledende bestemmelser til tolltariffen, som rettslig sett er en del av Stortingets plenarvedtak om toll, er innarbeidet i lovforslaget. Videre er praktisk viktige regler som nå er gitt i forskrifter, særlig bestemmelsene om tollgrunnlag, tollfritak og tollnedsettelse, løftet opp på lovs nivå. Brukeren vil dermed finne de aller fleste bestemmelser om toll og vareførsel i én lov.

Forslaget bygger på en lovteknikk der regelstoffet er satt inn i en ny og oversiktlig kapittelrekkefølge med en systematisk paragrafnummerering. Forslaget er hovedsakelig en teknisk revisjon, men inneholder også enkelte materielle endringer. Dette gjelder særlig forslaget om å erstatte vareeierbegrepet med begrepet tollskyldner. Loven foreslås iverksatt fra den tid Kongen bestemmer, likevel slik at Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.

1.2 Høring

Et utkast til lov om toll og vareførsel ble sendt på høring 17. januar 2006. Høringsfristen ble satt til 3. mai 2006. Enkelte av høringsinstansene fikk innvilget utsettelse med fristen, og en høringsinstans har kommet med tilleggsmerknad.

Merknadene fra høringsinstansene er kommentert i proposisjonens kapittel 11 om merknader til forslag om lov om toll og vareførsel.

I høringsnotatet ble det gitt en beskrivelse av sentrale fagtema for toll og vareførsel. Bakgrunnen for redegjørelsen var at fagområdet tidligere ikke hadde hatt en samlet fremstilling, og at området generelt er ansett lite tilgjengelig. Tilbakemeldingen fra høringsinstansene viser at gjennomgangen var nyttig. På bakgrunn av at lovforslaget, med enkelte unntak, er ment å være en teknisk revisjon, er ikke den generelle fremstillingen som ble gitt i høringsnotatet gjentatt i proposisjonen.

Under høringen av forslaget til ny tollov har blant annet Justisdepartementet tatt til orde for at tolloven bør endres slik at tollmyndighetene får samme mulighet som i EU til å varsle rettighetshaver ved mistanke om at innførsel av varer vil utgjøre et inngrep i en immateriell rettighet, samtidig som tollmyndighetene i slike tilfeller gis anledning til å holde varene tilbake en viss tid. Finansdepartementet sendte forslag om slik endring på høring 14. desember 2006. Høringsfristen ble satt til 12. februar 2007. Forslaget ble fulgt opp med endring i tolloven (1966) § 39 nytt første ledd, med ikrafttredelse 1. september 2007. Forslag om dette ble fremmet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2007, hvor også høringen og høringsinstansenes merknader ble nærmere omtalt. Det vises til Ot.prp. nr. 61 (2006-2007) og Innst. O. nr. 80 (2006-2007). Her foreslås innholdet i den nye bestemmelsen videreført i ny lov om toll og vareførsel § 15-1.

1.3 Forutsetninger og målsetninger for revisjonsarbeidet

I proposisjonens kapittel 5 redegjøres det for forutsetningene og målsetningene for revisjonsarbeidet. Det vises til proposisjonen.

1.4 Tollovgivningens struktur

I proposisjonens kapittel 6 redegjøres det for tollovgivningens struktur. Det vises til proposisjonen.

1.5 Fordeling av regelstoffet

I proposisjonens kapittel 7 redegjøres det for fordelingen av regelstoffet. Det vises til proposisjonen.

1.6 Gjennomføring av folkerettslige forpliktelser

I proposisjonens kapittel 8 redegjøres det for gjennomføringen av folkerettslige forpliktelser. Det vises til proposisjonen.

1.7 Tollovgivningen i våre naboland

I proposisjonens kapittel 8 redegjøres det for tollovgivningen i våre naboland. Det vises til proposisjonen.

1.8 Om forslaget til lov om toll og vareførsel

Et viktig siktemål i arbeidet med lovrevisjonen har vært å finne en egnet lovstruktur. For å oppnå bedret oversikt og tilgjengelighet, er det behov for vesentlige omstruktureringer av det samlede regelstoffet, med til dels omfattende redaksjonelle endringer - både når det gjelder enkeltbestemmelsenes ordlyd og omplassering av tekst.

Utgangspunktet har vært i størst mulig grad å videreføre de materielle reglene i gjeldende rett. Omredigering og omplassering av regelstoff har vært nødvendig som ledd i den tekniske revisjonen av regelverket, og tar ikke sikte på materielle endringer, med mindre det gjøres uttrykkelig rede for dette. En slik alminnelig tolkningspresumpsjon om at rettsreglene videreføres, vil innebære at rettskildene til dagens lovbestemmelser vil gi holdepunkter ved tolkning og anvendelse også av de nye bestemmelsene. Det er ikke gjort endringer som har betydning for tollbelastningen for den enkelte vare (tollsatsene).

Tollovgivningen inneholder ikke bare regler om plikten til å svare toll, men også en rekke bestemmelser som gjelder vareførselen i alminnelighet. Om den enkelte vare eller varesending er belagt med toll eller er tollfri, er ikke avgjørende for plikten til å la vareførselen tollbehandles. Tollovgivningen inneholder en rekke forvaltningsbestemmelser, om importørers og eksportørers plikter og rettigheter, om hvordan tollmyndighetene kan eller skal gå frem, og bestemmelser om hvordan reglene skal håndheves og sank-

sjones. Anvendelse av tollovgivningens regler er dessuten en forutsetning for den interne beskatningen av vareimporten. Betegnelsen "lov om toll og vareførsel" er valgt for å tydeliggjøre hvilke saksområder loven vil omfatte. Den innarbeidede kortformen "tolloven" beholdes også for den nye loven.

Selv om det årlige tollprovenyet er beskjedent sammenlignet med andre av statens inntekter, styrer tollovgivningen store pengestrømmer, særlig gjennom statens inntekter av innførselsmerverdiavgift og særavgifter. Tollplikt og tollsats er derfor bare deler av den større helheten som tollovgivningen utgjør. Forslaget innebærer imidlertid ikke vesentlige endringer i den saklige avgrensningen mot lovgivningen på tilstøtende områder, som merverdiavgifts- og særavgiftslovene og lovgivning om inn- og utførselsregulering, varekontroll mv.

Lovforslaget inneholder materielle regler om toll, det vil si bestemmelser om tollplikten og hvem som er tollpliktig (tollskyldig), om tollgrunnlaget (beregningen og fastsettelsen), om fritak og nedsettelse, om preferansetoll og tollmessige handelstiltak. Videre omfattes regler om vareførsel og tollbehandling og forvaltnings- og straffebestemmelser.

Regler om betaling og innkreving er imidlertid holdt utenfor lovrevisjonen, idet slike regler allerede er innarbeidet i ny skattebetalingslov, jf. lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav. I likhet med den lovstrukturelle løsning som er valgt i skatteretten, vil det også i plenarvedtaket om toll være en henvisning til formell lov.

Vår nasjonale regler om toll og vareførsel speiler på mange måter sitt internasjonale motstykke - de multilaterale og bilaterale avtalene om toll og handel som vårt land er bundet av. Den internasjonale tollrettens prosedyrer og rettslige institutter vil gjenfinnes i de fleste lands interne rett. Vår tollovgivning er langt på vei traktatdrevet, i den forstand at mange av enkeltbestemmelsene er kommet til på bakgrunn av tilsvarende bestemmelser i folkerettslige avtaler Norge er bundet av. At det er samsvar mellom internretten og traktatforpliktelsene i blant annet EØS-avtalen og WTO-avtalen, er derfor av stor praktisk betydning for mange av regelverkets brukere. Dette er det tatt hensyn til i lovforslaget ved at det på enkelte saksområder uttrykkelig er forutsatt at myndighetsutøvelse skal skje innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller organisasjon.

Ideelt sett burde vår nasjonale tollovgivning innrettes slik at den var lett å orientere seg i, også for brukere med bakgrunn i fremmed rett. Nasjonal lovtradisjon innebærer imidlertid sterke begrensninger for slik "lovstrukturell import". Våre nabolands tollovgivning er dessuten integrert i EUs rettslige system (tollunionen) - som ikke uten videre lar seg overføre til norske forhold. Selv om tollunionens be-

grepsbruk og regelteknikk på enkelte punkter kan samsvare med den som benyttes i vår tollrett, har den lovtekniske gjennomgangen vist at forskjellene ikke lar seg redusere vesentlig.

Lovforslaget er redigert slik at kapitler og paragrafer er ordnet etter et desimalsystem, på lignende måte som i den teknisk reviderte skatteloven av 1999. Lovforslaget består av til sammen 143 paragrafer, fordelt over 16 kapitler (og kapittel 17 om ikrafttredelse, overgangsbestemmelser, opphevelse av og endringer i andre lover). Gjennomgående er lovens forskriftsfullmakter plassert i de enkelte paragrafer som omhandler saksforhold som det erfaringsvis er behov for å detaljregulere i forskrift. En slik redigering vil gjøre det mulig å samle forskriftsstoffet i en fellesforskrift til loven, med en paragrafnummerring som korresponderer med loven. Dette vil gjøre det vesentlig lettere og raskere å finne frem i regelverket. Lovrevisjonen gjør det nødvendig med en omfattende opprydning i gjeldende forskrifter som i dag er hjemlet i tolloven av 1966, i tolltariffens innledende bestemmelser og i andre lover. Dette arbeidet er igangsatt og vil bli slutført før den nye loven trer i kraft.

Toll- og vareførselretten har bare fått begrenset oppmerksomhet opp gjennom årene sammenlignet med det som finnes av offentlige utredninger og rettsvitenskapelig behandling på nabofeltene skatte- og avgiftsrett. Dette var bakgrunnen for at det da lovutkastet ble sendt på høring, ble ansett hensiktsmessig å drøfte enkelte bakgrunnsspørsmål noe mer omfattende enn det som er strengt nødvendig for en lovteknisk gjennomgang. Departementet har ikke funnet det formålstjenlig å gjenta denne drøftelsen i proposisjonen.

Tollregelverket er omfangsrikt og komplisert, og det er preget av at internasjonale avtaler om toll og handelsrutiner over mange tiår har måttet innpasses i en etter hvert foreldet lovstruktur. Resultatet er blitt et fragmentert lovverk, med manglende oversikt. En fornyelse og språklig forenkling er derfor nødvendig.

Lovforslaget samler i én lov slike bestemmelser som i dag finnes fordelt dels i tolloven og forskrifter gitt med hjemmel i tolloven, og dels i Stortingets plenarvedtak om toll og forskrifter gitt med hjemmel i plenarvedtaket. Forslaget innebærer ikke endringer i gjeldende tollregime, og tollsatsene vil forbli uendret.

Forslaget er først og fremst et bidrag til forenkling og modernisering, og det er lagt vekt på at loven generelt skal legge til rette for forenklede rutiner og elektronisk informasjonsutveksling. Målsetningen har vært å skape en modernisert, oversiktlig og forenklet lovgivning på tollområdet - og dermed et regelverk som vil gjøre det lettere for næringsliv og øvrige brukere å avklare rettigheter og plikter ved inn-

og utførsel av varer. Forenklingen vil også effektivisere offentlige myndigheters arbeid med å håndheve toll- og vareførselslovgivningen, og herunder sikre korrekt fastsettelse av toll og andre avgifter som påløper ved inn- og utførsel.

Lovforslagets systematikk og kapitteloppdeling følger i store trekk de enkelte faser i tollbehandlingen, slik at kapittel 3 til og med kapittel 11 følger en tenkt tidsakse langs de stadier som en regulær vareførsel gjennomgår. Tollrettens kompleksitet, samt ønsket om å unngå dobbelbehandling av like regler, gjør imidlertid at dette ikke lar seg gjennomføre fullt ut.

Reglene om ansvaret for toll er samlet i lovens kapittel 2 om tollskyld, og bygger på tilsvarende regler i EUs tollkodeks. Kapittelet viderefører i det alt vesentlige dagens regime for tollansvar, men ansvarliggjør i noe større grad den som på klanderverdig måte medvirker til unndragelse av toll. På den annen side faller enkelte typetilfeller av dagens ansvarlige godtroende erververe utenfor ansvaret. Begrepene "tollskyld" og "tollskyldner" er nye og erstatter "vareeier", uten at det i seg selv endrer ansvarets omfang.

I kapittel 3 finnes reglene om trafikken til og fra tollområdet. Dette er regler om handleplikter for den som bringer varer inn i og ut fra tollområdet. Kapittelet regulerer den faktiske vareførselen (transporten til og fra tollområdet), og viderefører gjeldende regler uten materielle endringer.

Vareførsel utløser plikt til tollbehandling, og de omfattende regler om dette er tatt inn i kapittel 4. Først i kapittelet kommer reglene om selve plikten til tollbehandling, og deretter hvordan tollbehandlingen skal skje. Tollbehandling av varer faller i to hovedkategorier; tollekspedisjon og innlegg på lager for ufortollete varer. De forskjellige former for tollekspedisjon reguleres i avsnittet om tollekspedisjon, mens tollager, frisone og frihavn kommer til slutt i avsnittet om lagring av ufortollet vare. Bortsett fra noe kodifisering av ulovfestet praksis, er kapittelet utelukkende en videreføring av dagens skrevne prosedyreregler for tollbehandling.

I kapitlene 5 og 6 finnes de mange fritakene fra tollplikten som i dag er plassert i tolltariffens innledende bestemmelser. Disse fritakene videreføres i loven. I tillegg kodifiseres en del ulovfestede fritak som følger av våre folkerettslige forpliktelser.

Kapittel 7 om beregningsgrunnlaget for toll er for en stor del viet reglene for beregning av tollverdi. Reglene er en videreføring av dagens tollverdiforskrift, samt enkelte nødvendige presiseringer som bygger på forvaltningspraksis. Reglene om tollnedsettelse for varer som har vært bearbeidet i utlandet, er også plassert i kapittelet.

En særskilt type tollnedsettelse er preferansetoll som innrømmes i henhold til frihandelsavtale. Retten til preferansetollbehandling fremgår av plenarvedtaket, men de nærmere regler er plassert i lovens kapittel 8. Forvaltningsmessige tollnedsettelser er hjemlet i plenarvedtaket § 3, mens de nærmere regler finnes i loven kapittel 9.

Kapittel 9 gir regler for tollnedsettelser i budsjettåret. Bestemmelsene gjelder i all hovedsak tollnedsettelser for landbruksvarer (§§ 9-1 til 9-4) og er en videreføring av gjeldende rett på området. Tollnedsettelsene etter dette kapitlet kan være generelle (i hovedsak knyttet til jordbruksavtalens bestemmelser om målpris), individuelle (innvilget etter søknad) eller knyttet til tildeling av tollkvoteandeler (hvor fordeling skjer ved auksjon eller på annen måte).

Bestemmelser om handelstiltak er plassert i kapittel 10, som suppleres av visse saksbehandlingsregler i kapittel 12 om fremgangsmåten for anvendelse av slike tiltak. Handelstiltakene er gruppert på samme måte som i internasjonale avtaler, i første rekke WTO-avtalen, men også frihandelsavtalene inneholder slike regler.

Regler for refusjon av toll finnes i kapittel 11, og viderefører dagens ordninger. Kapittel 12 omhandler de særlige forvaltningsregler som gjelder for tollmyndighetene, mens bestemmelsene om tollkontroll er videreført i kapittel 13. I kapittel 14 finnes lovreglene om hvorledes avtaler om tollsamarbeid med andre stater skal håndheves, og i kapittel 15 er det gitt særlige regler om adgangen til å tilbakeholde varer som krenker immaterialrettigheter. Sanksjoner mot overtredelser er plassert kapittel 16, som er lovens siste ordinære kapittel.

1.9 Merknader til forslag om lov om toll og vareførsel

Proposisjonens kapittel 11 inneholder omfattende merknader til de enkelte bestemmelser i Regjeringens forslag. Det vises til proposisjonen.

1.10 Økonomiske og administrative konsekvenser av lovforslaget

Forslaget til ny lov om toll og vareførsel, som vil erstatte gjeldende tollov av 1966, vil i all hovedsak innebære en videreføring av gjeldende regler om vareførsel generelt, og tollplikt spesielt. De økonomiske og administrative konsekvenser vil være begrenset.

En lovstrukturell modernisering vil medføre at bestemmelser får endret utforming og plassering, og i enkelte tilfeller vil dette kunne innebære mindre materielle endringer. Lovforslaget får imidlertid ingen følger for de tollsatser som skal anvendes eller de beregningsgrunnlag som skal benyttes. Det legges

derfor til grunn at forslaget ikke har nevneverdige provenymessige konsekvenser for statskassen.

Departementet legger vekt på at et ajourført lovverk, med bedret tilgjengelighet og oversikt, vil gi administrative besparelser både i toll- og avgiftsetaten og andre offentlige organer som er berørt av vareførselslovgivningen. Forenklinger i regelverket vil kunne åpne for effektivisering av visse administrative rutiner, som bedret veiledning til publikum, kortere saksbehandlingstid mv.

Et regelverk som forenkles og ajourføres, blir lettere å finne frem i uten eksperthjelp. De profesjonelle brukerne av tollregelverket, enten disse er import- og eksportbedrifter, eller næringslivets rådgivere, vil også dra nytte av at regelverket vil bli systematisk oppbygget og dermed lettere tilgjengelig. Selv om behovet for advokattjenester og juridisk ekspertise generelt vil kunne øke i en kortere periode når ny lovgivning introduseres, må det antas at den nye toll- og vareførselsloven på sikt vil gi forenklingsgevinster og bedret effektivitet for næringslivet. Forenklingene i regelverket vil tilsvarende være en fordel for de reisende, som vil kunne ha behov for i en håndvending å sette seg inn i sine plikter og rettigheter.

Etter departementets oppfatning vil loven også kunne bidra til å sikre god forvaltningsskikk på et viktig forvaltningsområde, og å hindre tilfeller av tvilsom eller uhjemlet praksis. Med klare fullmaktsbestemmelser innarbeidet i loven, vil den nye toll- og vareførselsloven gi økt forutberegnelighet og bedret rettssikkerhet for alle brukere.

Lovforslaget samler bestemmelser i én lov, bestemmelser som i dag finnes dels i tolloven og forskrifter gitt med hjemmel i tolloven, og dels i Stortingets plenarvedtak om toll og forskrifter gitt med hjemmel i plenarvedtaket. Gjeldende forskriftsregelverk, som er svært omfattende og fyller flere hundre sider tekst, vil det derfor også være nødvendig å revidere. Dette arbeidet er igangsatt.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Marianne Aasen Agdestein, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klungland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal og Eirin Kristin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per Egil Evensen, Gjermund Hagesæter, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Peter Skovholt Gitmark og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Heikki Holmås, fra Kristelig Folkeparti, Hans Olav Syversen, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra

Venstre, Lars Sponheim, viser til Ot.prp. nr. 58 (2006-2007) Om lov om toll og vareførsel (tolloven).

Komiteen legger til grunn at forslaget først og fremst er en teknisk opprydning på tollområdet, og er glad for at lovverket ajourføres og gjøres bedre tilgjengelig for publikum, toll- og avgiftsetaten og andre offentlige organer.

Komiteen mener en forenkling og modernisering av tolloven er et tiltak som man må anta vil gi administrative og økonomiske besparelser på sikt.

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til lov om toll og vareførsel (tolloven).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti mener det behov for at Tollvesenet får nødvendig myndighet til for eksempel å holde igjen mistenkte, stoppe kontrollobjekter, adgang til å bruke blålys og til å fravike vegtrafikkloven. Disse medlemmer viser til at det fra Svinesund til Storskog anslagsvis er 65 veier som krysser grensen, de aller fleste uten tollbemannning. Kontrollen kan skje ved hjelp av stasjonære stopposter eller ved mobile patruljer. Selv småsmuglere bruker ofte rekognosebiler som sendes foran for å sjekke om det er tollkontroll. Effekten av tradisjonelle stopposter er dermed kraftig redusert. Disse medlemmer viser til at Tollvesenets kjøretøy kan ha behov for å ta igjen et møtende kontrollobjekt, eller et kontrollobjekt som passerer en observasjonspost. Det kan da eksempelvis være behov for å bryte sperrelinjer og overskride fartsgrenser. Det er også behov for å kunne stanse på forkjøringsvei, i busslommer etc. for å kunne gjennomføre kontrollen. Det er også behov for å varsle kontrollobjektet om at man ønsker å stanse det.

Disse medlemmer viser til en kartlegging i Tollregion Øst-Norge som viste at i 50 pst. av kontrolltilfellene oppstod behov for å fravike trafikkreglene. I 50 pst. av disse tilfellene lot kontrollen seg ikke gjennomføre, og dermed ble ønsket kontroll ikke gjennomført i ett av fire tilfeller. Undersøkelsen viste også at mange av de som ble stoppet i kontroll, og særlig de som ikke stoppet umiddelbart, forklarte at de ikke forstod at det var tollkontroll.

Disse medlemmer mener at Tollvesenet ikke kan ha en troverdig grensekontroll uten at etasens kjøretøy gis fullmakt til å fravike vegtrafikkloven. Dette kan gjøres ved å endre vegtrafikkloven § 11, ved å tilføye en hjemmel til å gi forskriftsbestemmelser i trafikkreglene. Disse medlemmer er imidlertid kjent med at Vegdirektoratet har anbefalt Toll- og avgiftsdirektoratet å registrere kjøretøy-

ene som utrykningskjøretøyer. Man vil da få de nødvendige fullmakter uten at det er nødvendig å igangsette et tidkrevende arbeid med endringer i lov og forskrifter. Registrering som utrykningskjøretøy vil dessuten gi adgang til å benytte blålys for å signalisere at kontrollobjektet skal stanse. I grensetrafikken er det viktig å bruke tydelige stoppsignaler som også er internasjonalt anerkjent. Blålys brukes bl.a. av tollmyndighetene i Sverige, Finland, Tyskland og Sveits, som har utelukkende gode erfaringer.

Disse medlemmer mener at publikum har krav på å vite at det er en offentlig etat som signaliserer stans. Bare utrykningskjøretøyer kan bruke blålys, og kun blålys kan gi denne vissheten. Disse medlemmer ber på denne bakgrunn Regjeringen om å vurdere nødvendige lov- og forskriftsendringer, slik at Tollvesenet kan benytte blålys under utrykning og for å stoppe kontrollobjekter.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme sak for Stortinget hvor man vurderer å fremme nødvendige lov- og forskriftsendringer, slik at Tollvesenet kan få nødvendig myndighet til for eksempel å holde igjen mistenkte, stoppe kontrollobjekter, adgang til å bruke blålys og til å fravike vegtrafikkloven."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener toll tilhører fortiden og at arbeidet for en global frihandelsavtale i regi av WTO må intensiveres. Disse medlemmer mener videre at frem til målet om en global frihandelsavtale er nådd, må Norge aktivt søke å inngå flest mulig bilaterale frihandelsavtaler. Disse medlemmer merker seg at det ikke legges opp til nevneverdige provenyemessige konsekvenser for statskassen. Disse medlemmer er likevel glad for at lovverket ajourføres og gjøres bedre tilgjengelig for publikum, toll- og avgiftsetaten og andre offentlige organer.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Stortinget ber Regjeringen om å fremme sak for Stortinget hvor man vurderer å fremme nødvendige lov- og forskriftsendringer, slik at Tollvesenet kan få nødvendig myndighet til for eksempel å holde igjen mistenkte, stoppe kontrollobjekter, adgang til å bruke blålys og til å fravike vegtrafikkloven.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om toll og vareførsel (tolloven)

Kapittelinnndeling

- Kap. 1 Alminnelige bestemmelser
- Kap. 2 Om tollskyld
- Kap. 3 Trafikken til og fra tollområdet
- Kap. 4 Tollbehandling
 - I. Fellesbestemmelser om tollbehandling
 - II. Deklareringsplikt
 - III. Tollekspedisjon
 - IV. Lagring av ufortollet vare
- Kap. 5 Tollfritak
- Kap. 6 Tollfritak for vare som skal gjenutføres
- Kap. 7 Grunnlag for beregning av toll
 - I. Fellesbestemmelser om beregningsgrunnlag
 - II. Særlige bestemmelser om varens tollverdi
- Kap. 8 Preferansetoll
- Kap. 9 Tollnedsettelse i budsjettåret
- Kap. 10 Handelstiltak
- Kap. 11 Refusjon av toll ved gjenutførsel
- Kap. 12 Særlige forvaltningsregler
- Kap. 13 Alminnelige bestemmelser om tollkontroll
- Kap. 14 Tollsamarbeid med annen stat
- Kap. 15 Tilbakehold av vare som krenker immaterialrettigheter
- Kap. 16 Straff og andre reaksjoner
- Kap. 17 Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og opphevelse av og endringer i andre lover

Kapittel 1 Alminnelige bestemmelser

§ 1-1 Definisjoner

I denne loven menes med:

- a) *Fartøy*: Ethvert transportmiddel til vanns.
- b) *Forpassing*: Sending av ufortollet vare i tollområdet.
- c) *Fortolling*: Tollbehandling som innebærer at ufortollet vare frigjøres fra tollmyndighetenes befattning og går over i fri disponering.
- d) *Fører*: Den som i hvert enkelt tilfelle har kommandoen på et transportmiddel.
- e) *Luffartøy*: Ethvert transportmiddel i luften.
- f) *Toll*: Pålegg om betaling til statskassen slik som bestemt i Stortingets vedtak om toll og loven her.
- g) *Tollager*: Godkjent lagringssted for ufortollet vare.

- h) *Tollekspedisjon*: Tollbehandling som innebærer at tollmyndighetene gir tillatelse til:
 - 1. at varen fortolles,
 - 2. at varen forpasses,
 - 3. at varen transitteres,
 - 4. at varen utføres, eller
 - 5. at det på annen måte kan disponeres over varen uten at den fortolles.
- i) *Tollområdet*: Det norske fastland med tilhørende territorialfarvann, men ikke Svalbard, Jan Mayen og Norges biland.
- j) *Tollskyldner*: Enhver som har tollskyld ved fortollet eller ufortollet vare.
- k) *Transittering*: Transport av vare under kontroll av tollmyndighetene mellom to steder der minst én landegrense krysses underveis.
- l) *Transportmiddel*: Enhver innretning som kan brukes til transport av vare.
- m) *Vare*: Alt som behandles som vare etter Stortingets vedtak om toll.
- n) *Vareførsel*: Det forhold at en vare innføres til, eller utføres fra, tollområdet.

§ 1-2 Lovens saklige virkeområde – plikt til å svare toll og andre avgifter

(1) Denne loven får anvendelse på enhver vare som innføres til eller utføres fra tollområdet.

(2) Ved innførsel av vare skal det svares toll til statskassen i samsvar med de bestemmelser som er gitt i denne loven, og de satser som er fastsatt i Stortingets vedtak om toll.

(3) Ved innførsel av vare skal det svares avgift til statskassen i samsvar med de bestemmelser som er gitt i:

- a) lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift og Stortingets vedtak om merverdiavgift, og
- b) lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og Stortingets vedtak om særavgifter.

§ 1-3 Lovens stedlige virkeområde

(1) Denne loven får anvendelse i tollområdet.

(2) Lovens bestemmelser om kontroll og grensetollsamarbeid får også anvendelse i den tilstøtende sone utenfor territorialfarvannet.

(3) Departementet kan gi forskrift om lovens anvendelsesområde etter første og annet ledd, herunder i hvilken utstrekning de enkelte bestemmelsene får anvendelse:

- a) på trafikk til og fra boreplattformer, utvinningsanlegg og lignende på havet, i forbindelse med utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster, og
- b) i særskilte kontrollområder opprettet etter kapittel 14.

§ 1-4 *Anvendelse av lovens kontrollbestemmelser på fremmed territorium*

(1) Lovens bestemmelser om kontroll kan anvendes på annen stats territorium i den utstrekning avtale med vedkommende stat åpner for dette.

(2) Lovens anvendelse på fremmed territorium skal kunngjøres av departementet i forskrift.

(3) Departementet kan gi forskrift om lovens anvendelse på fremmed territorium etter denne paragraf, herunder fastsette at tollmyndighetene skal gjøre innholdet i forskriften kjent for publikum ved oppslag eller på annen måte, ved de tollsteder som befinner seg i eller i nærheten av vedkommende grenseområde.

§ 1-5 *Tollmyndighetenes oppgaver etter denne loven*

(1) Tollmyndighetene skal:

- a) beregne og fastsette toll i samsvar med denne loven og etter gjeldende tollsatser,
- b) beregne og fastsette andre avgifter i den utstrekning det følger av lov eller instruks,
- c) føre kontroll med vareførselen til og fra tollområdet, og med at gjeldende lovbestemmelser om vareførselen overholdes.

(2) Departementet kan gi forskrift om organiseringen av tolltjenesten og tollmyndighetenes oppgaver etter denne loven, herunder om tollmyndighetenes samarbeid med andre forvaltningsorganer.

§ 1-6 *Kunngjøring av tollsatser mv.*

(1) Departementet skal på egnet måte kunngjøre:

- a) de ordinære tollsatser og preferansetollsatser som gjelder for budsjettåret, slik disse er fastsatt av Stortinget,
- b) forvaltningsvedtak i budsjettåret om generelle endringer av de tollsatsene som Stortinget har fastsatt. Tilsvarende gjelder for tildeling av importrettigheter ved auksjon eller på annen måte etter kapittel 9, og
- c) nye tariffoppdelinger eller endrede tariffoppdelinger.

(2) Kunngjøring i Norsk Lovtidend etter forvaltningsloven § 38 kan unnlates for kunngjøring etter denne paragraf.

(3) Departementet kan gi forskrift om kunngjøring av tollsatser og tariffoppdelinger. Forvaltningsloven kapittel VII Om forskrifter gjelder ikke.

§ 1-7 *Periodisering*

(1) Hvis ikke noe annet er bestemt i denne paragraf, skal toll svares etter tollsatsen som gjelder på det tidspunkt en fullstendig utfylt deklarasjon er motatt av tollmyndighetene.

(2) For vare som er frigjort før fortolling har funnet sted, skal toll svares etter tollsatsen som gjaldt da varen ble frigjort.

(3) For vare som deklarerer før den innføres, skal likevel toll svares etter gjeldende tollsats på innførelstidspunktet.

(4) For ulovlig innført vare, skal toll svares etter tollsatsen som gjaldt på innførelstidspunktet.

(5) Ved ulovlig disponering over vare som er innrømmet tollfritak etter kapittel 6, skal toll svares etter tollsatsen som gjaldt da fritaket ble innrømmet. Ved annen ulovlig disponering, skal toll svares etter tollsatsen som gjaldt da den ulovlige disponeringen tok til. Tollsatsen skal likevel ikke være lavere enn tollsatsen som ville ha kommet til anvendelse ved lovlig opptreden.

(6) Departementet kan gi forskrift med utfyllende bestemmelser om periodisering etter denne paragraf.

§ 1-8 *Forholdet til forvaltningsloven*

Forvaltningsloven gjelder for tollmyndighetenes virksomhet hvis ikke annet er bestemt i denne loven.

Kapittel 2 Om tollskyld

§ 2-1 *Tollskyld*

(1) Tollskyld er en forpliktelse til å svare toll.

(2) For vare som fortolles oppstår tollskyld når:

- a) varen fortolles, eller
- b) vilkår for tollfritak eller tollnedsettelse ikke lenger er oppfylt.

(3) For ufortollet vare oppstår tollskyld når:

- a) vilkår for midlertidig tollfritak ikke lenger er oppfylt, eller
- b) lovens forpliktelser i forbindelse med innførsel, transport, lagring eller annen disponering av varen ikke overholdes.

(4) Departementet kan gi forskrift om når tollskyld oppstår etter denne paragraf.

§ 2-2 *Tollskyldner ved fortollet vare*

(1) For vare som fortolles, er den deklarererte mottakeren av varen tollskyldner.

(2) Der den deklarererte mottakeren representerer en annen juridisk eller fysisk person, er også den som er representert, tollskyldner.

(3) Den som i forbindelse med deklarasjonen av en vare har gitt opplysninger som fører til at tollskyld helt eller delvis ikke oppkreves, er tollskyldner i tillegg til mottakeren, dersom vedkommende visste eller burde ha visst at opplysningene var feilaktige.

(4) Departementet kan gi forskrift om hvem som er tollskyldner etter denne paragraf.

§ 2-3 Tollskyldner ved ufortollet vare

(1) Ved manglende oppfyllelse av vilkår for midlertidig tollfritak etter kapittel 6, er den som er ansvarlig for å oppfylle vilkårene, tollskyldner.

(2) Ved manglende overholdelse av lovens forpliktelser i forbindelse med innførsel, transport, lagring eller annen disponering av varer, er den som er ansvarlig for å overholde forpliktelsene, tollskyldner.

(3) Den som har medvirket til manglende overholdelse av forpliktelsene eller vilkårene er også tollskyldner, dersom medvirkeren visste eller burde ha kjent til den manglende overholdelsen.

(4) Den som har ervervet eller oppbevart varen er også tollskyldner, dersom vedkommende på tidspunktet for mottak av varen visste eller burde ha visst at forpliktelsene eller vilkårene ikke var overholdt.

(5) Departementet kan gi forskrift om hvem som er tollskyldner etter denne paragraf.

§ 2-4 Solidaransvar for tollskyld

(1) Dersom flere tollskyldnere har samme tollskyld, hefter de solidarisk overfor tollmyndighetene.

(2) Departementet kan gi forskrift om solidaransvar for tollskyld etter denne paragraf.

§ 2-5 Tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonal avtale om tollforenklinger

(1) For ufortollet vare som tillates sendt i henhold til internasjonal avtale om tollforenklinger som Norge har tiltrådt, plikter garantisten å svare toll dersom det disponeres over varen i strid med tillatelsen.

(2) Garantistens ansvar etter første ledd gjelder uten hensyn til de øvrige bestemmelsene om tollskyld i dette kapittel.

(3) Departementet kan gi forskrift om garantistens plikt til å svare toll etter denne paragraf.

Kapittel 3 Trafikken til og fra tollområdet

§ 3-1 Melde- og fremleggelsesplikt

(1) Enhver som bringer en vare til eller fra tollområdet, plikter å melde fra om dette til tollmyndighetene, og å fremlegge eller oppgi varen for kontroll. Tilsvarende gjelder plikt til å registrere varen.

(2) Melde-, fremleggelses-, oppgave- og registreringsplikten etter første ledd gjelder likevel ikke person som bare bringer med vare som:

- a) ved innførselen er toll- og avgiftsfritt reisegods etter § 5-1 første ledd bokstav a og § 6-1 første ledd bokstav a, og som kan innføres uten spesielle tillatelser, eller
- b) ved utførsel er unntatt fra deklareringsplikten etter § 4-11, og som kan utføres uten spesielle tillatelser.

(3) Tollmyndighetene kan innføre forenklede rutiner for pliktene etter første og annet ledd på grense-

overganger, fergeterminaler, flyplasser og andre innpasseringssteder, dersom forholdene ligger til rette for det.

(4) Departementet kan gi forskrift om pliktene etter denne paragraf, herunder om når og hvordan meldingen skal gis og hva meldingen skal inneholde, om forhåndsmelding og om unntak fra pliktene.

§ 3-2 Bestemmelsessted ved ankomst til tollområdet

(1) Føreren av et transportmiddel som ankommer tollområdet på vei til innenriks sted, plikter å sørge for at transportmiddelet går direkte til sted hvor tollmyndighet er stasjonert, med mindre tollmyndighetenes tillatelse til å gå til annet sted er innhentet på forhånd.

(2) Tollmyndighetene kan pålegge fører av fartøy eller luftfartøy å følge bestemte fly- eller seilingsleder, og kan pålegge fører av motorvogn som er på vei til eller fra tollområdet å følge bestemte veier.

(3) Departementet kan gi forskrift om plikter for fører av transportmiddel etter denne paragraf, herunder fremgangsmåte for innhenting av tillatelse, om fly- og seilingsleder, og om unntak fra pliktene.

§ 3-3 Meldeplikt ved ankomst til bestemmelsessted

(1) Føreren av et fartøy eller luftfartøy som ankommer sted i tollområdet, plikter snarest mulig å melde fra til tollmyndighetene om ankomsten. Fører av motorvogn og tog kan pålegges tilsvarende meldeplikt. Melding kan gis av andre på førerens vegne.

(2) Departementet kan gi forskrift om meldeplikten etter første ledd, herunder om når og hvordan melding skal gis, hva meldingen skal inneholde og om unntak fra meldeplikten.

§ 3-4 Lossing

(1) Vare må ikke losses eller på annen måte fjernes fra et transportmiddel som er ankommet tollområdet, før tollmyndighetene har gitt tillatelse til dette. Ved lossing i nødstilfelle plikter føreren snarest mulig å melde fra til tollmyndighetene om lossing.

(2) Føreren av et transportmiddel som ankommer tollområdet, eller den som handler på dennes vegne, plikter umiddelbart å registrere medbrakt vare etter gjeldende bestemmelser.

(3) Departementet kan gi forskrift om lossing og registrering etter denne paragraf, herunder fastsette at lossing bare kan finne sted ved bestemte steder, til bestemte tider eller i bestemte områder, og om unntak fra plikten til å innhente tillatelse før lossing etter første ledd.

§ 3-5 Lasting

(1) Uten tillatelse fra tollmyndighetene må ingen foreta lasting av vare i fartøy som har bestemmelses-

sted utenfor tollområdet. Tilsvarende plikt til å innhente tillatelse kan pålegges fører av andre transportmidler. Lastetillatelse kreves ikke for produkter av fiske og fangst som er tatt ombord i fartøy på fiske- og fangstfeltene.

(2) Er varen likevel lastet uten tillatelse fra tollmyndighetene, plikter transportmiddelets fører å losse varen hvis tollmyndighetene finner dette nødvendig for å undersøke varen.

(3) Departementet kan gi forskrift om lasting etter denne paragraf, herunder om at lasting bare kan finne sted ved bestemte steder, til bestemte tider, eller i bestemte områder og om at plikten til å innhente tillatelse også skal gjelde andre nærmere bestemte transportmidler og om unntak fra pliktene.

§ 3-6 Tillatelse, meldeplikt mv. ved videre transport i tollområdet

(1) Så lenge det i et fartøy finnes ufortollet vare, herunder proviant, må føreren ikke la fartøyet gå videre til annet sted i tollområdet før tollmyndighetene har gitt tillatelse til det. §§ 3-2 til 3-4 får tilsvarende anvendelse ved ankomst til et annet sted i tollområdet. Føreren av andre transportmidler kan pålegges en tilsvarende meldeplikt.

(2) Departementet kan gi forskrift om tillatelse og meldeplikt for videre transport i tollområdet etter denne paragraf, herunder om at plikten til å innhente tillatelse også skal gjelde andre nærmere bestemte transportmidler og om unntak fra meldeplikten.

§ 3-7 Meldeplikt ved avreise fra tollområdet – særskilt eksporttillatelse

(1) Før et fartøy eller luftfartøy forlater tollområdet, plikter føreren å melde fra til tollmyndighetene om avreisen. Føreren av landbasert transportmiddel kan pålegges en tilsvarende meldeplikt.

(2) Dersom transportmiddelet medbringer vare som er omfattet av lovgivningen om eksportkontroll, plikter føreren å forsikre seg om at nødvendig eksporttillatelse er gitt før transportmiddelet forlater tollområdet.

(3) Departementet kan gi forskrift om meldeplikt etter denne paragraf, herunder om når og hvordan melding skal gis, hva meldingen skal inneholde, om at plikten til å innhente tillatelse også skal gjelde andre nærmere bestemte transportmidler og om unntak fra meldeplikten.

Kapittel 4 Tollbehandling

I. Fellesbestemmelser om tollbehandling

§ 4-1 Plikt til tollbehandling

(1) Vare som innføres til tollområdet skal enten:

- a) tollekspederes umiddelbart,
- b) legges inn på tollager,

- c) plasseres i frisone,
- d) tilintetgjøres, eller
- e) avstås til tollmyndighetene.

(2) Med tollmyndighetenes godkjenning, og mot eventuell sikkerhetsstillelse, kan varen likevel ligge midlertidig på losseplassen eller lagres på annen måte.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollbehandling etter denne paragraf, herunder om fritak fra plikten til tollbehandling, tollekspedisjonsfrist og om tollmyndighetenes adgang til å kreve dekket omkostninger ved lagerholdet og til å kreve sikkerhet.

§ 4-2 Tilbakehold, lagring og tvangssalg mv.

(1) Tollmyndighetene kan for tollskyldnerens regning holde tilbake eller innhente vare som ikke blir tollekspedert innen fastsatte frister.

(2) Vare som er tilbakeholdt eller innhentet etter første ledd, kan selges etter reglene om tvangssalg i skattebetalingsloven § 14-10.

(3) Tollmyndighetene kan bestemme at varen istedenfor å selges, skal tas hånd om på annen måte, herunder tilintetgjøres. Varen kan tilintetgjøres når tollskyldneren avstår varen til tollmyndighetene eller varen er lite holdbar eller holder på å bli ødelagt, og tilintetgjøring anses nødvendig. Tollskyldneren skal så vidt mulig på forhånd varsles om at varen vil bli tilintetgjort.

(4) Blir varen tilintetgjort, plikter tollskyldneren å dekke omkostningene ved tilintetgjørelsen og de omkostningene som tidligere er påløpt.

(5) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å tilbakeholde, innhente, lagre, selge eller tilintetgjøre vare etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å kreve dekket omkostningene knyttet til dette og om varsling.

§ 4-3 Åpnings- og ekspedisjonstid – særskilt vederlag for utførte tolltjenester

(1) Tollmyndighetene skal holde grenseovergangsstedene åpne når trafikkmengden tilsier det, med unntak av tilfeller der det innføres ferdselsforbud.

(2) Tolltjenester skal utføres innen fastsatte åpnings- og ekspedisjonstider.

(3) Tollmyndighetene kan tillate at tolltjenester utføres også utenfor åpnings- og ekspedisjonstiden og utenfor tollstedet. For slike tolltjenester kan det kreves særskilt vederlag. Vederlaget skal ikke overstige de kostnadene som påløper.

(4) Departementet kan gi forskrift om antallet og beliggenheten av grenseovergangssteder, herunder de enkelte grenseovergangsstedenes åpnings- og ekspedisjonstid, om plikt til å betale særskilt vederlag for visse tolltjenester og om vederlagets beregning og størrelse.

II. Deklareringsplikt

§ 4-10 Deklareringsplikt ved innførsel – ufortollet vare

(1) Enhver som vil disponere over vare som ikke er fortollet, plikter å innhente tollmyndighetenes tillatelse på forhånd.

(2) Søknad om tillatelse som nevnt i første ledd, gis ved at varen deklarerer. Deklaranten skal gi de opplysningene som tollmyndighetene finner nødvendig for at varen kan tollekspederes.

(3) Deklarering etter annet ledd kan skje elektronisk eller på papir. For reisende kan deklarerer av reisegods til personlig bruk skje muntlig.

(4) Sammen med deklarasjonen skal det fremlegges slik dokumentasjon som tollmyndighetene finner nødvendig. Dokumentene skal vedlegges deklarasjonen, eller gjøres tilgjengelige på den måten som tollmyndighetene bestemmer. Tollmyndighetene kan avvise en deklarasjon inntil alle pliktige dokumenter eller opplysninger er fremlagt.

(5) Departementet kan gi forskrift om deklarasjonens plikter etter denne paragraf, herunder om deklareringsmåten, dokumenter og øvrige opplysninger som pliktes fremlagt, og om forenklede rutiner som innebærer fritak fra eller lettelser i deklareringsplikten.

§ 4-11 Deklareringsplikt ved utførsel – særskilt eksporttillatelse

(1) Enhver som vil utføre vare, plikter å innhente tollmyndighetenes tillatelse før varen utføres. Søknad om slik tillatelse inngis ved at varen deklarerer. § 4-10 gjelder tilsvarende.

(2) Deklarering skal skje i så god tid at varen kan undersøkes før innlasting i transportmiddel.

(3) Departementet kan gi forskrift om deklareringsplikt etter denne paragraf, herunder om deklareringsmåten, dokumenter og øvrige opplysninger som pliktes fremlagt, og om forenklede rutiner som innebærer fritak fra plikten til å innhente utførseltillatelse.

§ 4-12 Oppbevaring av meldinger, deklarasjoner, dokumenter mv.

(1) Den som avgir pliktig melding til tollmyndighetene, herunder deklarasjon, skal oppbevare meldingen eller en kopi av denne. Dette gjelder enten meldingen er gitt på papir, ved bruk av elektronisk datautveksling, eller på annen måte. Tilsvarende gjelder for dokumenter, erklæringer mv. som skal fremlegges etter kapittel 3.

(2) Departementet kan gi forskrift om hvor, på hvilken måte, og hvor lenge meldinger eller meldingskopier og dokumenter og øvrige opplysninger

som pliktes fremlagt, skal oppbevares etter denne paragraf, og om fritak fra oppbevaringsplikten.

§ 4-13 Tillatelse til bruk av elektronisk datautveksling ved deklarerer mv.

(1) Når noen etter loven her eller etter andre lover skal eller kan gi melding til tollmyndighetene, herunder fremlegge deklarasjon, kan tollmyndighetene gi tillatelse til at slik melding gis ved hjelp av elektronisk datautveksling. Bestemmelsene om deklarerer i denne lov får tilsvarende anvendelse på annen datamaskinassistert kommunikasjon med tollmyndighetene så langt de passer.

(2) Den som har fått tillatelse til å gi melding ved hjelp av elektronisk datautveksling etter første ledd, kan pålegges ikke å benytte annen overføringsmåte overfor tollmyndighetene enn den som fremgår av tillatelsen.

(3) Tillatelsen kan endres eller tilbakekalles dersom innehaveren av tillatelsen gjør seg skyldig i vesentlige eller gjentatte brudd på vilkårene for tillatelsen eller tilsvarende brudd på toll- og vareførsellovgivningen.

(4) Departementet kan gi forskrift om vilkår som må være oppfylt for at det skal kunne gis tillatelse til bruk av elektronisk datautveksling, fremgangsmåten ved endring og tilbakekall av tillatelsen, hvilke typer meldinger som kan overføres elektronisk, hvordan overføringen skal skje, når elektroniske meldinger skal anses være lagt frem, hvilke plikter som kan pålegges brukeren for å ivareta meldingssikkerheten, nettverksleverandørens plikter i forbindelse med utvekslingen og tillatelsens øvrige innhold.

III. Tollekspedisjon

§ 4-20 Frigjøring av ufortollet vare – fortolling

(1) Fri disponering av ufortollet vare er betinget av tollmyndighetenes tillatelse. Slik tillatelse gis ved at varen fortolles.

(2) Departementet kan gi forskrift om frigjøring av ufortollet vare etter denne paragraf, herunder om tollekspedisjon, fortolling og om forenklede fortollingsrutiner.

§ 4-21 Sending av ufortollet vare til sted i tollområdet – forpassing

(1) Ufortollet vare kan forpasses til nærmere angitt sted i tollområdet dersom tollmyndighetene gir tillatelse til det. Tillatelse til forpassing gis på vilkår som følger av den forpassingsordningen som benyttes.

(2) Den som har fått tillatelse til forpassing, og føreren av det transportmiddel som varen sendes med, plikter å bringe varen til bestemmelsesstedet uten unødig opphold. Ved ankomsten skal varen

umiddelbart legges frem for tollmyndighetene i samme mengde og i uendret tilstand.

(3) Departementet kan gi forskrift om forpassingsordninger etter denne paragraf, herunder om sikkerhetsstillelse, låsing og forsegling, bruk av og omkostninger ved tollvakt og ansvar ved brudd på vilkår i forpassingstillatelse.

§ 4-22 Grensekryssende sending av ufortollet vare – transittering

(1) Ufortollet vare kan sendes gjennom eller til sted i tollområdet dersom tollmyndighetene gir tillatelse til det. Tillatelse til transittering skal gis på vilkår som følger av den transitteringsordning som benyttes, og i samsvar med internasjonale avtaler som Norge har inngått om slik forsendelse av varer.

(2) Departementet kan gi forskrift om transitteringsordninger etter denne paragraf, herunder om gjennomføring av prosedyrer, elektroniske transitteringsystemer, autorisasjonsordninger og vilkår for disse, og ansvar ved brudd på transitteringstillatelse.

§ 4-23 Tillatelse til utførsel

(1) Utførsel av vare er betinget av tollmyndighetenes tillatelse. Slik tillatelse gis ved at varen tollekspederes. Når tillatelse til utførsel er gitt, plikter den som har fått tillatelsen å sørge for at varen utføres.

(2) Departementet kan gi forskrift om tillatelse til utførsel etter denne paragraf, herunder om at tollmyndighetene etter søknad kan tillate at ufortollet vare leveres til salg eller bruk om bord i fartøy eller luftfartøy som skal forlate tollområdet, og tidsfrist for å utføre varen.

§ 4-24 Annen disponering over ufortollet vare

(1) Tollmyndighetene kan gi tillatelse til annen form for disponering over ufortollet vare enn det som er nevnt i §§ 4-20 til 4-23.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å gi tillatelse etter første ledd.

§ 4-25 Adgang til å disponere over tollekspedert vare mv.

(1) Når en vare er tollekspedert, kan det disponeres over den i samsvar med tollekspedisjonen.

(2) Den som vil disponere over tollekspedert vare på annen måte enn angitt ved tollekspedisjonen, må i samsvar med §§ 4-10 til 4-13 legge frem særskilt deklarasjon om det.

(3) Tollmyndighetene kan nekte tollekspedisjon av en vare inntil pliktige opplysninger eller oppgaver om varen er meddelt.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollekspedisjon etter denne paragraf, herunder om utsettelse av, eller fritak fra, deklareringsplikt.

§ 4-26 Rett til gjenutførsel, avståelse mv.

(1) Dersom mottakeren ved tollekspedisjon ikke vil motta varen eller ønsker å disponere over varen på annen måte, kan vedkommende, uten hensyn til hva som er opplyst i deklarasjon om ekspedisjonsmåten, gjenutføre varen etter særskilt deklarasjon.

(2) Varen kan avstås til tollmyndighetene, som kan realisere varen til inntekt for statskassen, eller tilintetgjøre den slik som bestemt i § 4-2.

(3) Retten til å gjenutføre eller avstå en vare uten å svare toll gjelder ikke vare som er innført eller disponert over i strid med tollovgivningen eller tollmyndighetenes vedtak. Tollmyndighetene kan likevel tillate at varen gjenutføres eller avstås uten at det svares toll når det foreligger særlige omstendigheter knyttet til innførselen eller disponeringen.

(4) Departementet kan gi forskrift om fremgangsmåten ved gjenutførsel og avståelse etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å kreve dekket omkostninger ved lagerholdet og til å kreve sikkerhet.

§ 4-27 Tilbakehold ved disponering i strid med tollekspedisjonen

Tollmyndighetene kan for tollskyldnerens regning holde tilbake eller innhente vare som er disponert over i strid med det som er angitt i tollekspedisjonen. § 4-2 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

IV. Lagring av ufortollet vare

§ 4-30 Tillatelse til opprettelse og drift av tollager

(1) Tollmyndighetene kan gi tillatelse til opprettelse og drift av tollager.

(2) Hvis fastsatte vilkår ikke overholdes eller tollagerholderen på annen måte gjør seg skyldig i misbruk, kan tillatelsen suspenderes eller trekkes tilbake.

(3) Departementet kan gi forskrift om tillatelse til tollager etter denne paragraf.

§ 4-31 Lagringstid mv. på tollager

(1) Tollmyndighetene kan fastsette hvor lenge en vare kan lagres på tollager eller hos tollmyndighetene.

(2) Er varen ikke tatt ut innen fristens utløp, kan tollmyndighetene tvangsselge varen etter reglene i skattebetalingsloven § 14-10.

(3) Departementet kan gi forskrift om lagringstid etter denne paragraf.

§ 4-32 Tollagerholderens krav på lagerleie mv.

(1) Tollagerholderen har tilbakeholdsrett i varen for sitt krav på lagerleie. Tilbakeholdsretten er likevel ikke til hinder for at tollmyndighetene foretar salg etter § 4-31.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollagerholderens krav etter denne paragraf.

§ 4-33 Opprettelse av frisone og frihavn

(1) Dersom handels- og næringshensyn tilsier det, kan Kongen med Stortingets samtykke gi tillatelse til opprettelse av frisoner eller frihavner hvor ufortollet vare kan oppbevares, deles, ompakkes eller bearbeides.

(2) Frisoner eller frihavner anses å ligge utenfor tollområdet for så vidt gjelder plikten til å svare toll.

(3) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser for den enkelte frisone eller frihavn som er opprettet etter denne paragraf, herunder i hvilken utstrekning det skal tillates industriell virksomhet og handel.

§ 4-34 Drift av frisone og frihavn

(1) Brukerne skal bekoste drift av frisone og frihavn.

(2) Det kan stilles betingelser for opprettelsen og driften av frisoner og frihavner, herunder om:

- a) loven eller deler av loven skal gjelde for slike områder,
- b) godkjenning av driftsansvarlig for området og den driftsansvarliges ansvar for inngjerding eller annen avgrensning av området, overvåkning av området og av trafikken til og fra området, og av personer, transportmidler og varer, og
- c) godkjenning av foretak som ønsker å etablere seg i området.

(3) Departementet kan gi forskrift om drift av frisoner og frihavn etter denne paragraf.

Kapittel 5 Tollfritak

§ 5-1 Vare til personlig bruk

(1) Toll skal ikke svares for følgende varer:

- a) reisegods,
- b) brukt utstyr tilhørende norske borgere som har avgått ved døden utenfor tollområdet,
- c) flyttegods,
- d) premie og gave,
- e) arvegods.

(2) Tollfritak etter første ledd bokstav a til d er betinget av at varen bare benyttes til personlig formål, og at den ikke utnyttes kommersielt. Tollfritak etter første ledd bokstav e er betinget av at varen har vært benyttet til personlig formål av arvelater.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for, og omfanget av, tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-2 Vare til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet

(1) Toll skal ikke svares for:

- a) proviant og forbruksvare som medbringes og forbrukes om bord i fartøy eller luftfartøy under reise til og fra tollområdet og under opphold der,
- b) proviant som medbringes og forbrukes om bord i tog,
- c) forbruksvare som medbringes og forbrukes om bord i andre transportmidler enn slike som er nevnt i bokstav a,
- d) deler, inventargjenstander og redskaper i fartøy eller luftfartøy som berges til tollområdet,
- e) deler og inventargjenstander til fartøy eller luftfartøy som innføres sammen med dette og beholdes til bruk om bord i det samme fartøyet.

(2) Fritak etter første ledd bokstav a til c gjelder bare dersom transportmiddelet benyttes i ervervsmessig virksomhet, og opphører fra den tid transportmiddelet går over i innenriks trafikk eller blir værende i tollområdet over lengre tid. Fritaket gjelder bare for den mengde som tollmyndighetene finner passende i forhold til fartøyets eller luftfartøyets art, besetningens størrelse, antall passasjerer, og reisen art og oppholdets varighet.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf, herunder om tillatt kvantum proviant dersom transportmiddelet forblir i tollområdet, og om nødvendige kontrollbestemmelser.

§ 5-3 Vare til fremmede makters representasjoner og internasjonale organisasjoner

(1) Toll skal ikke svares for vare bestemt til bruk for:

- a) fremmede makters representasjoner og disses representanter,
- b) militære styrker og kommandoenheter,
- c) andre internasjonale organisasjoner.

(2) Tollfritak etter første ledd gjelder bare når varen benyttes av berettiget bruker, og den ikke overdras til andre.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-4 Vare fra særlige områder, vare som gjeninnføres mv.

(1) Toll skal ikke svares for:

- a) vare som innføres fra Svalbard eller Jan Mayen med tilhørende farvann, og som er fanget, utvunnet eller tilvirket der,
- b) vare av norsk opprinnelse, eller tidligere fortollet vare, som gjeninnføres fra Svalbard eller Jan Mayen etter bearbeiding eller reparasjon på disse steder, dersom varen innføres direkte derfra, og toll ikke er refundert ved utførselen,

- c) vare fra fangst eller fiske på havet utenfor tollområdet eller fra ubebodde strekninger i polar-egnene, og som innføres direkte derfra,
 - d) petroleumprodukt fra norsk del av kontinental-sokkelen som innføres direkte derfra,
 - e) vare som er fremstilt eller fortollet her i landet og som gjeninnføres i uforandret stand, dersom toll ikke er refundert ved utførselen,
 - f) vare som innføres av grensebefolkningen,
 - g) føll av hoppe som er drektig ved utførsel fra tollområdet, dersom føllet innføres sammen med hoppa etter følling.
- (2) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-5 Ødelagt vare

(1) Toll skal ikke svares for vare som ødelegges før varen er frigjort fra tollmyndighetenes befatning.

(2) Tollfritaket er betinget av at varen, på importørens kostnad, tilintetgjøres under kontroll av tollmyndighetene eller annen offentlig myndighet.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-6 Vareprøve mv.

(1) Toll skal ikke svares for:

- a) vareprøve, modell og mønster av ubetydelig verdi,
- b) reklamemateriell og reklamefilm,
- c) opplysningsmaterieell fra andre lands turistmyndigheter,
- d) dokument og trykksak fra andre lands myndigheter,
- e) emballasje og lastepall, og utstyr for beskyttelse av last i transportmidler.

(2) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av fritak etter denne paragraf.

§ 5-7 Vare til teknisk og vitenskapelig bruk mv.

(1) Toll skal ikke svares for:

- a) utskiftbare former og maskinverktøy,
- b) landbruksvarer til teknisk bruk,
- c) vare til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter, høyskoler og Meteorologisk institutt og dets stasjoner,
- d) vare av utdannende, vitenskapelig og kulturell art,
- e) utstyr til bruk for utenlandske vitenskapelige ekspedisjoner.

(2) Tollfritak etter første ledd gjelder bare når varen benyttes av berettiget bruker, og den ikke overdras til andre.

(3) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-8 Vare til luftfart

(1) Toll skal ikke svares for:

- a) bakkeutstyr, undervisningsmaterieell, flysimulatorer og deler til disse,
- b) luftfartøyer og utstyr og deler til disse.

(2) Departementet kan gi forskrift om vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

§ 5-9 Vare av mindre verdi

(1) Toll skal ikke svares for vare av mindre verdi.

(2) Departementet kan gi forskrift om verdigrense, vilkår for og omfanget av tollfritak etter denne paragraf.

Kapittel 6 Tollfritak for vare som skal gjenutføres

§ 6-1 Tollfritak ved midlertidig innførsel, uten sikkerhetsstillelse

(1) Tollfritak gis uten sikkerhetsstillelse ved midlertidig innførsel av:

- a) reisegods til personlig bruk ved midlertidig opphold i tollområdet,
 - b) yrkesutstyr av mindre verdi, dersom varen eies og innføres av person bosatt eller hjemmehørende utenfor tollområdet, og utstyret skal brukes til oppdrag i tollområdet av importøren selv eller under dennes ledelse. Med unntak av håndverktøy, omfatter ikke fritaket utstyr som skal benyttes i transport i tollområdet, til industriell produksjon, emballering av varer, utnyttelse av naturrikdommer, eller til oppføring, reparasjon og vedlikehold av bygninger, eller til anleggsarbeid og lignende,
 - c) produksjons- og kringkastingsutstyr for radio og fjernsyn dersom varen eies og innføres av person bosatt eller hjemmehørende utenfor tollområdet, dersom utstyret skal brukes til oppdrag i tollområdet av importøren selv eller under dennes ledelse,
 - d) varer som innføres i forbindelse med større ulykker og naturkatastrofer hvor det er behov for øyeblikkelig hjelp. Det samme gjelder varer som innføres til bruk for beredskapsøvelser til situasjoner som nevnt i første punktum. Tollmyndighetene kan frafalle kravet om gjenutførsel etter tredje ledd eller betaling av toll for varer som er forbrukt under bergingsforetaket eller øvelsen.
- (2) Tollfritak gis uten sikkerhetsstillelse ved midlertidig innførsel av følgende transportmidler og utstyr:
- a) motorvogn, tilhenger, fartøy og luftfartøy, dersom disse ikke er registrert i Norge, og kun er til personlig bruk, og som innføres av person som har fast oppholdssted i et annet land, eller som for øvrig er gitt anledning til slik innførsel,

- b) motorvogn og tilhenger, der transportmiddelet er registrert i utlandet, dersom det brukes til ervervsmessig vare- eller persontransport, fra sted i utlandet til sted i tollområdet, eller fra sted i tollområdet til sted i utlandet. Transportmiddel som er registrert i et annet EØS-land, kan likevel brukes til ervervsmessig varetransport i tollområdet, hvis det foreligger en tillatelse til dette utstedt av rette myndighet i registreringslandet. Transportmiddelet kan ikke eies eller føres av person bosatt i tollområdet,
- c) jernbanemateriell til transport av varer og personer til eller fra tollområdet, dersom det ikke benyttes til annen transport i tollområdet enn den som skjer i forbindelse med materiellets inn- og utførsel,
- d) containere til transport av varer til eller fra tollområdet, dersom containeren ikke benyttes til annen transport i tollområdet enn den som skjer i forbindelse med inn- og utførselen,
- e) reservedeler og lignende som er bestemt til reparasjon av transportmiddel og utstyr nevnt i bokstav a til d, og som etter avsluttet reparasjon skal gjenutføres sammen med transportmiddelet.

(3) Tollfritak etter første og annet ledd er betinget av at transportmiddelet eller varen gjenutføres innen ett år regnet fra innførselen, med mindre fristen er forlenget av tollmyndighetene.

(4) Departementet kan gi forskrift om vilkår for, og omfanget av, tollfritak etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å forlenge gjenutførselsfristen i tredje ledd.

§ 6-2 Tollfritak ved midlertidig innførsel mot sikkerhetsstillelse

(1) Tollfritak gis mot depositum eller annen sikkerhetsstillelse ved midlertidig innførsel av:

- a) yrkesutstyr av en samlet verdi utover det som kan innføres i medhold av § 6-1 første ledd bokstav b, som innføres av person bosatt eller hjemmehørende utenfor tollområdet, og utstyret skal brukes til oppdrag i tollområdet av importøren selv eller under dennes ledelse. Med unntak av håndverktøy, omfatter ikke fritaket utstyr som skal benyttes til transport i tollområdet, til industriell produksjon, emballering av varer, utnyttelse av naturrikdommer, eller til oppføring, reparasjon og vedlikehold av bygninger, eller til anleggsarbeid og lignende,
- b) vareprøver, modeller, mønstre og lignende som utelukkende innføres for fremvisning eller demonstrasjon med sikte på opptak av bestillinger av tilsvarende varer fra utlandet,
- c) utstyr for sirkus, tivoli eller lignende virksomhet, som innføres av omreisende artister,
- d) utstyr og materiell som innføres til bruk ved tea-

- terforestillinger og internasjonale kongresser, offisielle festligheter, idrettsstevner og lignende arrangementer av internasjonal karakter,
- e) varer som innføres for prøving, kontroll, testing og lignende i forbindelse med godkjenning av varer, og varer som innføres for prøving og testing av varer som skal utføres,
- f) spesialverktøy, spesialinstrumenter, modeller og mønstre som innføres til bruk ved fremstilling av en bestemt vare eller vareparti som skal utføres, forutsatt at varene er stilt til disposisjon uten vederlag av vedkommende utenlandske kjøper av varen eller varepartiet,
- g) instrumenter, apparater og lignende som innføres til bruk ved vitenskapelige forsøk,
- h) dyr for avlsformål,
- i) positiv kinematografisk film, filmkopi og tilsvarende medium, som innføres utelukkende for fremvisning for sensurmyndighet eller eventuell kjøper eller leier,
- j) varer som er bestemt til fremvisning eller demonstrasjon eller som skal brukes ved utstillinger, varemesser og lignende. Fritaket omfatter ikke varer som stilles ut i butikklokaler og på varemesser som arrangeres i den hensikt å selge innførte varer, og heller ikke for alkoholholdige drikkevarer, tobakkvarer eller brensel,
- k) velferdsmateriell som innføres til bruk om bord i skip i internasjonal trafikk, eller ved velferdsstasjoner for utenlandske sjøfolk.

(2) Tollfritak etter første ledd bokstav a til i er betinget av at varen eies av person bosatt eller hjemmehørende utenfor tollområdet.

(3) Tollfritak etter første ledd er betinget av at varen gjenutføres innen ett år regnet fra innførselen.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollfritak etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å fravike eller stille andre vilkår, og om gjenutførselsfrist.

§ 6-3 Industrivare som innføres for reparasjon eller bearbeiding og deretter gjenutføres

(1) Tollfritak kan gis mot depositum eller annen sikkerhetsstillelse for industrivare som innføres for bearbeiding eller reparasjon, og som senere skal gjenutføres, dersom:

- a) den opprinnelige varen kan identifiseres i det bearbeidede produkt,
- b) varen gjenutføres innen ett år etter innførselen, og
- c) eieren av varen er bosatt eller hjemmehørende i utlandet.

(2) Vilåret i første ledd bokstav c kan fravikes dersom varen tilhører norsk skip i utenriks fart, eller varen gjenutføres til bruk i forbindelse med utforsk-

ning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor tollområdet.

(3) Fritak i første ledd gjelder tilsvarende for deler og lignende som enten blir forbrukt i forbindelse med at varen bearbeides eller repareres, eller som gjenutføres sammen med varen.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollfritak etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å fravike de vilkår som er nevnt i første ledd, og om gjenutførselsfrist.

§ 6-4 Landbruksvare som innføres for bearbeiding og deretter gjenutføres

(1) Tollfritak kan gis mot depositum eller annen sikkerhetsstillelse for landbruksvare som en virksomhet innfører for å la den bearbeides og deretter gjenutføres, selv om den innførte varen ikke kan identifiseres ved gjenutførselen.

(2) Tollfritak etter første ledd er betinget av at den bearbeidede vare gjenutføres innen seks måneder regnet fra innførselen.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollfritak etter denne paragraf, herunder om at det på forhånd må søkes om tillatelse til bearbeidingen, om at det kan stilles krav til virksomhetens produksjonsforhold, lagerhold og organisering, om hva som skal regnes som vare av samme kvalitet og samme slag, og om gjenutførselsfrist og krav til behandlingen av restprodukter.

§ 6-5 Vare som tilintetgjøres i stedet for å bli gjenutført

(1) Vilåret om gjenutførsel etter dette kapittel kan frafalles dersom varen blir tilintetgjort i samsvar med § 4-2 tredje ledd.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å frafalle kravet om gjenutførsel etter denne paragraf.

Kapittel 7 Grunnlag for beregning av toll

I. Fellesbestemmelser om beregningsgrunnlaget

§ 7-1 Toll etter vekt, volum og stykk (spesifikk toll)

(1) Dersom det etter Stortingets tollvedtak skal svares toll etter vekt, skal varens faktiske nettovekt legges til grunn, med mindre det følger av vedtaket at varens innpakning skal inngå i beregningsgrunnlaget ved beregningen.

(2) Dersom det etter Stortingets tollvedtak skal svares toll etter volum, skal varens faktiske volum legges til grunn ved beregningen.

(3) Dersom det etter Stortingets tollvedtak skal svares toll per stykk, skal det faktiske antall enheter legges til grunn ved beregningen.

(4) Departementet kan gi forskrift om spesifikk toll etter denne paragraf.

§ 7-2 Toll etter verdi (ad valorem-toll) – forholdet til WTO-avtalen

Dersom det etter Stortingets tollvedtak skal svares toll etter verdi, skal verdien fastsettes etter reglene i §§ 7-10 til 7-20 og i samsvar med WTO-avtalen om gjennomføring av artikkel VII i Generalavtalen om tolltariffer og handel 1994.

§ 7-3 Innsigelser mot vekt eller kvantum – manko

Etter at varen er utlevert, kan det ikke reises innsigelser mot den vekt eller det kvantum tollmyndighetene har lagt til grunn ved tollekspedisjonen. Dersom det kan godtgjøres at det forelå manko ved innførselen, kan det likevel reises innsigelse om dette.

§ 7-4 Beregningsgrunnlag for vare som gjeninnføres etter bearbeiding eller reparasjon (utenlands bearbeiding)

(1) Dersom en vare som tidligere er fortollet eller har norsk opprinnelse blir gjeninnført etter at den er reparert, bearbeidet eller brukt til fremstilling av annen vare utenfor tollområdet, skal beregningsgrunnlaget fastsettes slik:

- Dersom toll skal beregnes på grunnlag av verdi, svares toll av kostnaden ved at varen ble reparert eller bearbeidet, tillagt transportkostnaden.
 - Dersom toll skal beregnes på grunnlag av vekt, volum eller stykk, svares toll med åtte prosent av beregningsgrunnlaget som nevnt i bokstav a.
 - Dersom bearbeiding er utført uten vederlag, settes beregningsgrunnlaget til null.
- (2) Vilkår for beregning etter første ledd er at:
- varen gjeninnføres innen ett år etter utførselen,
 - gjeninnførselen foretas av den samme fysiske eller juridiske person som utførte varen,
 - det ikke er refundert toll ved utførselen, og
 - eventuelt krav om tollrefusjon frafalles.

(3) Departementet kan gi forskrift om beregningsgrunnlaget for vare som gjeninnføres etter bestemmelsene her, herunder om adgangen til å dispensere fra vilkårene, og om at slike varer kan innføres tollfritt på visse vilkår.

(4) For landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet, svares toll i samsvar med bestemmelser fastsatt av departementet i forskrift.

§ 7-5 Nedsettelse av beregningsgrunnlaget der varen er skadet eller bedervet

(1) Beregningsgrunnlaget for toll kan settes ned dersom varen er blitt forringet som følge av skade eller bedervelse:

- under transport fra utlandet til sted i tollområdet,
- i tollmyndighetenes besittelse,
- under utlevering av varen fra tollmyndighetene,

- d) under forsendelse som var under tollkontroll, eller
- e) mens varen var lagt inn på lager godkjent for ufortollede varer.

(2) Beregningsgrunnlaget skal nedsettes forholdsmessig etter verdiforringelsen som skaden eller bedervelsen har medført.

(3) Departementet kan gi forskrift om nedsettelse av beregningsgrunnlaget etter denne paragraf.

§ 7-6 *Tilsidesettelse av deklartert beregningsgrunnlag*

(1) Er beregningsgrunnlag ikke deklartert, eller er det grunn til å tvile på at deklartert beregningsgrunnlag er riktig, kan tollmyndighetene fastsette beregningsgrunnlaget.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å fastsette beregningsgrunnlaget etter denne paragraf.

II. Særlige bestemmelser om varens tollverdi

§ 7-10 *Varens transaksjonsverdi*

(1) Tollverdien av en innført vare er transaksjonsverdien, det vil si den pris som faktisk er betalt eller skal betales for varen ved salg for eksport til Norge, justert i samsvar med bestemmelsene i §§ 7-17 og 7-18, forutsatt at:

- a) det ikke er noen andre begrensninger med hensyn til kjøperens råderett over, eller bruk av, varen enn slike som:
 1. er pålagt eller foreskrevet ved lov eller av norske myndigheter,
 2. begrenser det geografiske området hvor varen kan videreselges, eller
 3. ikke virker vesentlig inn på varens verdi,
- b) salget eller prisen ikke er gjenstand for vilkår eller vederlag som det ikke kan fastsettes en verdi for,
- c) ingen del av utbyttet ved kjøperens senere videresalg, rådighet over eller bruk av varen direkte eller indirekte tilfaller selgeren, med mindre det kan foretas tilsvarende justering i samsvar med bestemmelsene i § 7-17, og
- d) kjøperen og selgeren ikke er avhengige av hverandre, eller når de er avhengige av hverandre, at transaksjonsverdien kan godtas som tollverdi etter bestemmelser i forskrift. Avhengighet foreligger dersom en person direkte eller indirekte eier, kontrollerer eller innehar fem prosent eller mer av de stemmeberettigede aksjer hos dem begge. Avhengighet foreligger også dersom kjøper og selger
 1. er funksjonærer eller ledere i hverandres forretninger,
 2. juridisk behandles som forretningspartnere,
 3. er arbeidsgiver og arbeidstaker,

4. tilhører samme familie,
5. direkte eller indirekte kontrollerer den andre,
6. direkte eller indirekte kontrolleres av samme tredje person,
7. sammen, direkte eller indirekte, kontrollerer en tredje person.

e) Kjøper og selger som har et økonomisk interessefellesskap ved at den ene er eneagent, eneforhandler eller eneimportør for den andre, skal anses å være avhengig av hverandre dersom de er omfattet av bokstav d.

(2) Prisen som nevnt i første ledd skal omfatte alle betalinger som er en betingelse for salget av varen.

(3) Prisen som nevnt i første ledd må være den som gjelder i et eksportsalg hvor varen sendes til en kjøper i Norge.

(4) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser som utfyller første ledd bokstav d, om i hvilke tilfeller transaksjonsverdien kan godtas for beregning av tollverdi selv om det foreligger avhengighet.

§ 7-11 *Transaksjonsverdien av identisk vare*

(1) Hvis tollverdien av innført vare ikke kan fastsettes etter § 7-10, skal tollverdien være transaksjonsverdien av identiske varer solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd, og i vesentlig samme mengde og på samme eller omtrent samme tidspunkt som de varer som foreligger til verdifastsettelse.

(2) Med identiske varer menes varer som i alle måter er like, herunder fysiske egenskaper, kvalitet og omdømme, og som er produsert i samme land som varene som foreligger til verdifastsettelse. Mindre ytre forskjeller skal ikke utelukke varene fra å bli betraktet som identiske.

(3) Departementet kan gi forskrift om fastsettelse av transaksjonsverdien etter denne paragraf, herunder om adgangen til å fravike vilkårene om samme omsetningsledd og samme mengde som nevnt i første ledd.

§ 7-12 *Transaksjonsverdien av lignende varer*

(1) Hvis tollverdien av innført vare ikke kan fastsettes etter §§ 7-10 eller 7-11, skal tollverdien være transaksjonsverdien av lignende varer solgt for eksport til Norge i samme omsetningsledd, og i vesentlig samme mengde og på samme eller omtrent samme tidspunkt som varen som foreligger til verdifastsettelse.

(2) Med lignende varer menes varer som selv om de ikke i alle måter er like, har lik beskaffenhet og lik materialsammensetning som gjør at de kan utføre samme funksjoner og erstatte hverandre handelsmessig.

(3) Departementet kan gi forskrift om transaksjonsverdien etter denne paragraf, herunder om adgangen til å fravike kravene til samme omsetningsledd og samme mengde som nevnt i første ledd.

§ 7-13 Deklarantens valg mellom § 7-14 og § 7-15

(1) Hvis tollverdien av innført vare ikke kan fastsettes etter bestemmelsene i §§ 7-10, 7-11 eller 7-12, skal tollverdien fastsettes etter bestemmelsen i § 7-14, eller når tollverdien ikke kan fastsettes etter denne paragraf, etter § 7-15.

(2) Den som deklarerer varen overfor tollmyndighetene, kan velge å benytte regelen i § 7-15 i stedet for regelen i § 7-14.

§ 7-14 Tollverdi fastsatt med utgangspunkt i salgspris i Norge

(1) Hvis innført vare eller identiske eller lignende varer blir solgt i Norge i den stand de ble innført, skal tollverdien fastsettes med utgangspunkt i enhetsprisen som de innførte, identiske eller lignende varer er solgt for i størst samlet mengde i første omsetningsledd, på eller omkring innførselstidspunktet for varen som skal verdifastsettes, til personer som ikke er avhengige av selgeren.

(2) Enhetsprisen etter første ledd skal reduseres med:

- a) provisjoner som vanligvis betales eller er avtalt at skal betales, eller de tillegg som vanligvis gjøres for fortjeneste og alminnelige kostnader i forbindelse med salg i Norge av varer av samme kategori eller slag,
- b) vanlige kostnader for transport og assurance i Norge, og
- c) toll og andre interne avgifter som skal svares i Norge.

(3) Departementet kan gi forskrift om fastsettelse av tollverdi etter denne paragraf, herunder om de fradrag som kan gjøres i enhetsprisen etter annet ledd.

§ 7-15 Utreget tollverdi

(1) Utreget tollverdi av innført vare er summen av:

- a) kostnaden eller verdien av materialer, produksjon eller annen bearbeiding ved fremstilling av den innførte varen,
- b) fortjeneste og alminnelige kostnader som tilsvarer det som vanligvis beregnes av produsenter i eksportlandet ved salg for eksport til Norge av varer av samme kategori eller slag, og
- c) transport- og forsikringskostnaden for den innførte varen frem til innførselsstedet, og kostnader for lasting og håndtering som er forbundet med forannevnte transport av varen, slik som bestemt i § 7-17 første ledd bokstav e og f.

(2) Departementet kan gi forskrift om utregnet tollverdi etter denne paragraf.

§ 7-16 Alternativ tollverdi

(1) Hvis tollverdien av innført vare ikke kan fastsettes etter bestemmelsene i §§ 7-10 til 7-15, skal tollverdien fastsettes på grunnlag av opplysninger som er tilgjengelige i Norge og i samsvar med prinsippene i §§ 7-10 til 7-15.

(2) Tollverdien etter første ledd skal ikke fastsettes på grunnlag av:

- a) salgsprisen i Norge på varer som er produsert her,
- b) et system som foreskriver at den høyeste av to alternative verdier godtas for tollformål,
- c) prisen på varer på hjemmemarkedet i eksportlandet,
- d) produksjonskostnaden, unntatt beregnede verdier som er fastsatt for identiske eller lignende varer i samsvar med bestemmelsene i § 7-15,
- e) prisen på varer for eksport til et annet land enn Norge,
- f) minimumstollverdier, eller
- g) vilkårlige eller fiktive verdier.

(3) Departementet kan gi forskrift om fastsettelse av tollverdi etter denne paragraf.

§ 7-17 Poster som inngår i tollverdien fastsatt etter § 7-10

(1) Ved fastsettelse av tollverdien etter § 7-10, skal det til prisen som faktisk er betalt eller skal betales for den innførte varen, legges:

- a) følgende kostnader, i den utstrekning de er pålagt kjøperen, men ikke er tatt med i prisen som faktisk er betalt eller skal betales for varen:
 1. provisjoner og meglersalær, unntatt innkjøpsprovisjoner,
 2. kostnader for emballasje, i den utstrekning emballasjen tollmessig anses som del av varen, og
 3. innpakkingskostnader, både for arbeid og materialer,
- b) verdien av følgende varer og tjenester, når kjøperen har levert dem direkte eller indirekte, gratis eller til redusert kostnad, til bruk i forbindelse med produksjonen og salget for eksport av varen:
 1. materialer, komponenter, deler og lignende artikler som inngår i den innførte varen,
 2. verktøy, matriser, former og lignende artikler som er brukt i produksjonen av varen,
 3. materialer som er medgått i produksjonen av varen, og
 4. konstruksjonsarbeid, utviklingsarbeid, arbeid utført av kunstnere, formgivning, tegninger og skisser utført annensteds enn i Norge, og som er nødvendige for produksjonen av varen,

- c) vederlag for immaterielle rettigheter som er knyttet til varen som skal verdifastsettes og som kjøperen må yte, direkte eller indirekte, som en betingelse for salget. Ytes vederlaget for immateriell rettigheten til en annen enn selger, skal vederlaget også legges til dersom det ytes til en person som står i et avhengighetsforhold til selgeren,
- d) verdien av utbyttet ved et videresalg, rådighet over eller bruk av den innførte varen, som direkte eller indirekte tilfaller selgeren,
- e) transport- og forsikringskostnaden for varen til innførselsstedet, og
- f) kostnader for lasting og håndtering som er forbundet med transporten av varen.

(2) Tillegg etter første ledd skal bare gjøres når dette kan baseres på grunnlag av objektive og kvantifiserbare opplysninger. Det skal ikke gjøres andre tillegg til prisen som faktisk er betalt eller skal betales, enn de som er nevnt i første ledd.

(3) Departementet kan gi forskrift om kostnader som inngår i tollverdien etter denne paragraf.

§ 7-18 Poster som ikke skal inngå i tollverdien fastsatt etter § 7-10

(1) Tollverdien fastsatt etter § 7-10, jf. § 7-17, skal ikke omfatte følgende poster, såfremt de er adskilt eller kan adskilles fra prisen som faktisk er betalt eller skal betales for den innførte varen:

- a) vederlag for konstruksjon, oppføring, montering, vedlikehold eller teknisk bistand, som er utført i Norge på de innførte varer,
- b) vederlag for transport eller forsikring av varene i Norge,
- c) toll og avgifter i Norge,
- d) renter som kjøperen betaler etter skriftlig finansieringsordning om kjøpet av den innførte varen, uansett om finansieringen ytes av selgeren eller andre, og kjøperen på anmodning kan påvise:
 1. at slike varer faktisk selges til den pris som kjøperen faktisk har betalt eller skal betale, og
 2. at den angitte rentesats ikke overstiger det rentenivå som er vanlig for slike transaksjoner i det land og på det tidspunkt finansieringen ytes,
- e) innkjøpsprovisjon,
- f) vederlag for retten til å reproducere de innførte varer i Norge, og
- g) avgifter pålagt varen i eksportlandet, såfremt det godtgjøres at varen er blitt eller vil bli fritatt fra disse til kjøperens fordel.

(2) Departementet kan gi forskrift om kostnader som ikke skal inngå i tollverdien etter denne paragraf.

§ 7-19 Omregningskurs

(1) Dersom omregning av valuta er nødvendig for å fastsette tollverdien, skal den omregningskursen som til enhver tid er fastsatt av tollmyndighetene anvendes.

(2) Departementet kan gi forskrift om omregningskurs etter denne paragraf.

§ 7-20 Utsatt endelig verdifastsettelse

(1) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller gi tillatelse til at endelig fastsettelse av tollverdien utsettes, eller at en del av tollverdien deklarerer i ettertid.

(2) Dersom det er gitt tillatelse til utsettelse etter første ledd, kan importøren få utlevert varen dersom importøren stiller tilstrekkelig sikkerhet for toll som kan påløpe.

(3) Departementet kan gi forskrift om utsettelse av endelig verdifastsettelse og utlevering etter denne paragraf.

Kapittel 8 Preferansetoll

§ 8-1 Preferansetoll

Med preferansetoll menes tollreduksjon, tollfrihet eller annen tollbegunstigelse gitt på grunnlag av frihandelsavtale som Norge har inngått med annen stat eller gruppe av stater, bilateral eller unilateral erklæring i tilknytning til slik avtale, eller særlig ordning som Norge ensidig har etablert overfor visse stater.

§ 8-2 Innrømmelse av preferansetoll på grunnlag av frihandelsavtale mv.

(1) Preferansetoll gis for varer som omfattes av frihandelsavtale som Norge har inngått og som er i kraft for Norge, eller av annen ordning inngått i tilknytning til slik avtale.

(2) Preferansetoll etter første ledd er betinget av at varen har opprinnelse innenfor vedkommende avtales virkeområde. Varens opprinnelsesstatus fastsettes etter avtalens opprinnelsesregler og bestemmelsene i loven her.

(3) Departementet skal i forskrift kunngjøre en oversikt over de frihandelsavtaler som Norge til enhver tid er bundet av.

§ 8-3 Innrømmelse av preferansetoll på grunnlag av det generelle preferansesystemet for utviklingsland – GSP

(1) Preferansetoll gis for vare som omfattes av ordning som Norge ensidig har etablert som et generelt preferansesystem (GSP) til tollbegunstigelse av en gruppe stater.

(2) Preferansetoll etter første ledd er betinget av at varen har opprinnelse innenfor ordningens virkeområde. Opprinnelsesstatus fastsettes etter opprin-

nelsesreglene for ordningen, og etter reglene i loven her.

(3) Departementet skal i forskrift kunngjøre en oversikt over de land som til enhver tid er omfattet av ordningen med ensidig preferansetoll.

(4) Departementet kan gi forskrift om et generelt preferansesystem etter denne paragraf, herunder om en sikkerhetsmekanisme for tilfeller der preferansesystemet utløser vesentlige markedsforstyrrelser.

§ 8-4 Preferensielle opprinnelsesregler

(1) Dersom en vares opprinnelse skal fastsettes med sikte på preferansetollbehandling, skal opprinnelsesreglene i gjeldende frihandelsavtaler, eller i det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP) eller annen preferanseordning legges til grunn.

(2) Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av opprinnelsesreglene som følger av gjeldende frihandelsavtaler, det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP) og andre preferanseordninger som skal gjelde ved innførsel og utførsel av opprinnelsesprodukter.

§ 8-5 Krav om preferansetoll og dokumentasjon av opprinnelse

(1) Krav om preferansetoll må fremsettes under tollbehandlingen, og kravet må kunne legitimeres med nødvendig dokumentasjon for varens opprinnelse.

(2) Dokumentasjon som nevnt i første ledd må tilfredsstillende nærmere angitte formkrav, og må oppbevares for kontrollformål i minst ti år regnet fra forfallingstidspunktet.

(3) Departementet kan gi forskrift om fremsettelse av krav om preferansetoll og om fremleggelse av opprinnelsesbevis etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å gjøre unntak i enkelttilfeller.

§ 8-6 Ikke-preferensielle opprinnelsesregler

(1) Dersom en vares opprinnelse skal fastsettes uten at dette følger av særskilt avtale om tollpreferansebehandling med fremmed stat eller organisasjon, skal opprinnelsesreglene i annet, tredje og fjerde ledd legges til grunn, hvis ikke annet følger av Norges folkerettslige forpliktelser. Reglene i annet, tredje og fjerde ledd får også anvendelse ved tollmessig bestevilkårsbehandling etter Generalavtalen om tolltariffer og handel artikkel I, og ved utstedelse av opprinnelsesbevis for vare som ikke omfattes av frihandelsavtale eller av ensidig preferanseordning.

(2) En vare skal anses å ha sin opprinnelse i det land der den er fremstilt i sin helhet, eller der den sist var gjenstand for vesentlig bearbeidelse. Et lands territorium omfatter også dets sjøterritorium.

(3) Som vare fremstilt i sin helhet i et land anses:

- a) mineralske produkter som er utvunnet i landet,
- b) vegetabiliske produkter som er høstet i landet,
- c) levende dyr som er født og alet i landet,
- d) produkter av levende dyr som er alet i landet og produkter fra jakt, fiske og fangst i landet,
- e) produkter fra havfiske og andre produkter som tas opp fra havet utenfor et lands sjøterritorium, av fartøy som er registrert i landet eller i landets skipsregister og som seiler under landets flagg,
- f) varer som er fremstilt om bord i fabrikkskip av produkter som nevnt i bokstav e, og som har sin opprinnelse i det landet, forutsatt at disse fabrikkskipene er registrert i landet eller i landets skipsregister og seiler under landets flagg,
- g) produkter hentet fra havbunnen eller havundergrunnen utenfor sjøterritoriet, forutsatt at dette landet har enerett på utnyttelsen av den aktuelle havbunn eller havundergrunn,
- h) avfall og skrap fremkommet etter produksjonsprosesser i et land, og brukte gjenstander dersom de er samlet inn i landet og bare kan brukes til gjenvinning av råmaterialer,
- i) varer som er fremstilt i landet utelukkende av varer nevnt i bokstav a til h, eller av biprodukter fra disse på ethvert trinn i produksjonen.

(4) Dersom flere land har deltatt i produksjonen av en vare, skal opprinnelseslandet være det landet der den siste vesentlige og økonomisk begrunnede bearbeidelse eller foredling finner sted, og som resulterer i fremstillingen av et nytt produkt, eller som representerer et vesentlig trinn i fremstillingen av et produkt. Oppakking, sortering, blanding eller mindre endringer regnes ikke som bearbeidelse.

(5) Departementet kan gi forskrift om gjennomføring av opprinnelsesreglene etter denne paragraf, herunder krav til opprinnelsesbevis og utvidelse av reglenes anvendelsesområde til opprinnelsesmerking, offentlige innkjøp og handelsstatistikk.

Kapittel 9 Tollnedsettelse i budsjettåret

§ 9-1 Nedsettelse av tollsats på landbruksvarer

(1) For å legge til rette for innførsel av landbruksvarer som supplement til norsk produksjon, og for å møte forbrukernes og næringsmiddelindustriens behov, kan departementet sette ned ordinære tollsatter, såfremt avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon ikke er til hinder for det. Tollnedsettelsene skal ivareta hensynet til avsetningsgrunnlaget for norsk produksjon av landbruksvarer og hindre uønskede markedsforstyrrelser. Nedsettelse kan skje:

- a) i form av en generell nedsettelse etter § 9-2,
- b) i form av individuelle nedsettelse etter søknad etter § 9-3, eller
- c) ved fastsettelse av tollkvoter der tollkvoteandelen tildeles ved auksjon eller på annen måte etter § 9-4.

(2) Vedtak om nedsettelse av tollsats som nevnt i første ledd, skal angi det eller de vareslag som omfattes, og skal opplyse om den periode nedsettelsen gjelder for.

(3) §§ 9-2 til 9-4 kan gis tilsvarende anvendelse ved innrømmelse av preferansetoll for landbruksvarer etter kapittel 8.

§ 9-2 Generell nedsettelse av tollsats på landbruksvarer

(1) Med generell nedsettelse av tollsats på landbruksvarer menes forvaltningsvedtak om å sette ned tollsatsen på en bestemt landbruksvare, uten kvantitative begrensninger, for en nærmere angitt periode, men likevel begrenset til utgangen av vedkommende budsjettår.

(2) Departementet kan på forhånd kunngjøre vedtak om endring av tollsats etter denne paragraf. Kunngjøringen skal angi tidspunktet for iverksettelse av vedtaket.

(3) Departementet kan gi forskrift om generelle nedsettelser av tollsats etter denne paragraf, herunder om saksbehandling, opplysningsplikt, kontroll, administrative sanksjoner, gyldighetsperiode og kunngjøring av nedsettelsesvedtak, og i hvilken utstrekning slik kunngjøring skal ha troverdighet.

§ 9-3 Individuell nedsettelse av tollsats på landbruksvarer og bearbejdede landbruksvarer etter søknad

(1) Med individuell nedsettelse av tollsats menes i denne paragraf enkeltvedtak om å sette ned tollsatsen på en angitt mengde av en bestemt landbruksvare eller bearbejdet landbruksvare, innenfor et angitt tidsrom, og der vedtaket er rettet mot én eller flere bestemte fysiske eller juridiske personer som har søkt om dette.

(2) Vedtak om nedsettelse av tollsats skal treffes på grunnlag av søknad. Vedtaket skal angi den vare og det kvantum som omfattes, den periode nedsettelsen gjelder for, og den berettigede fysiske eller juridiske person.

(3) Departementet kan gi forskrift om nedsettelse av tollsats etter denne paragraf, herunder om saksbehandling, opplysningsplikt, kontroll, administrative sanksjoner og gyldighetsperiode.

§ 9-4 Tildeling av tollkvoteandeler for landbruksvarer ved auksjon eller på annen måte

(1) Tollkvoteandeler skal tildeles ved auksjon, dersom departementet anser at markedsforholdene ligger til rette for det, og avtale med fremmed stat eller organisasjon ikke er til hinder for det. Regler om tildeling av tollkvoter på annen måte enn ved auksjon gis av departementet i forskrift.

(2) Med tollkvote menes en fastsatt mengde av en vare som tillates innført med nedsatt tollsats, innenfor et angitt tidsrom. En tollkvote kan fastsettes på grunnlag av avtale med fremmed stat eller organisasjon, eller av eget tiltak. Med tollkvoteandel menes en rettighet til å innføre en viss mengde av en vare innenfor en tollkvote.

(3) Auksjon over tollkvoteandel skal utlyses i god tid før auksjonen holdes. I utlysningen skal det opplyses om fristen for auksjonsåpning og auksjonsavslutning og om hvordan tollkvoteandelene skal fordeles blant dem som får tilslag. Det skal ikke angis hvem som deltar i budrundene. Umiddelbart etter auksjonsavslutning skal det gis opplysning om antall budgivere, høyeste bud, og hvem som fikk tilslag.

(4) Tollkvoteandel kjøpt på auksjon kan overdras.

(5) Departementet kan gi forskrift om tildeling av tollkvoteandeler, herunder om saksbehandling, opplysningsplikt, kontroll, administrative sanksjoner, gyldighetsperiode og forhåndsgodkjennelse av anbydere, og om avhendelse av kvoteandel.

§ 9-5 Nedsettelse av tollsats på industrivarer etter søknad

(1) Med nedsettelse av tollsats etter søknad menes i denne paragraf enkeltvedtak om å sette ned ordinær tollsats eller preferansetollsats på en angitt mengde av en bestemt industrivare, innenfor et angitt tidsrom, og der vedtaket er rettet mot én eller flere bestemte fysiske eller juridiske personer.

(2) Departementet kan treffe enkeltvedtak om nedsettelse av den fastsatte tollsats på industrivarer, dersom det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveid da Stortinget fastsatte satsen, og der anvendelse av tollsatsen i det enkelte tilfellet får en utilsiktet og klart urimelig virkning.

(3) Vedtak om tollnedsettelse skal angi det varenummer og det kvantum som omfattes, den periode nedsettelsen gjelder for, og den berettigede fysiske eller juridiske person.

(4) Departementet kan gi forskrift om nedsettelse av tollsats på industrivarer etter denne paragraf, herunder om søknadsbehandling og frister, og om vilkår for nedsettelsen.

Kapittel 10 Handelstiltak

§ 10-1 Handelstiltak mot dumping (antidumpingtiltak)

(1) Finner departementet at det foreligger dumping, og at dumpingten volder eller truer med å volde vesentlig skade for næringsvirksomhet i tollområdet eller vesentlig forsinker opprettelse av slik virksomhet, kan Kongen, innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon, eller av folkeretten, iverksette antidumpingtil-

tak. Slikt tiltak kan også iverksettes etter anmodning fra et tredjeland, der dumpingten volder eller truer med å volde vesentlig skade for en næringsvirksomhet i vedkommende land.

(2) Antidumpingtiltak i form av en særskilt antidumpingtoll må ikke pålegges utover hva som antas å motsvare dumpingmarginen, slik denne beregnes etter § 10-2. Antidumpingtoll pålegges innførsel av dumpet vare som har forårsaket skade, unntatt varer fra leverandører som har gitt pristilsagn. Dersom det er praktisk mulig, skal det fremgå av pålegget hvilke leverandører tiltaket retter seg mot.

(3) Antidumpingtiltaket skal bare gjelde så lenge det er nødvendig for å motvirke skade som følger av dumping, og tiltaket skal reduseres dersom en nærmere vurdering tilsier dette. Når det er grunn til det, skal myndighetene av eget tiltak eller på anmodning, vurdere om det etter en viss tid er nødvendig å opprettholde tiltaket.

(4) Antidumpingtiltak kan iverksettes som midlertidig tiltak. Tiltaket kan tidligst iverksettes 60 dager etter at formelle undersøkelser ble innledet og kunngjort. Et midlertidig tiltak skal være så kort som mulig og ikke lenger enn fire måneder. Dersom eksportører som representerer en betydelig andel av den aktuelle handelen ber om det, kan tiltaket være i inntil seks måneder. Varigheten kan utvides til henholdsvis seks og ni måneder dersom undersøkelsene viser at en toll som er lavere enn dumpingsmarginen, vil være tilstrekkelig til at det ikke påføres noen skade.

(5) Antidumpingtiltak skal oppheves senest fem år etter den dag det ble iverksatt, med mindre det på grunnlag av en fornyet gjennomgang er sannsynliggjort at dumpingten og skaden fortsetter eller vil oppstå på ny.

(6) Søksmål om gyldigheten av vedtak om å iverksette antidumpingtiltak behandles i Oslo tingrett som førsteinstans. Retten skal påse at saksbehandlingen påskyndes.

(7) Departementet skal i forskrift kunngjøre iverksettelse av antidumpingtiltak. Dersom det er mulig, skal kunngjøringen opplyse om hvilke leverandører som er omfattet.

(8) Departementet kan gi forskrift om antidumpingtiltak etter denne paragraf.

§ 10-2 Definisjon av dumping

(1) Med dumping menes innførsel av vare:

- a) til en pris som er lavere enn den under vanlige handelsforhold sammenlignbare pris ved salg av tilsvarende vare bestemt til forbruk i vedkommende eksportland, eller
- b) hvis slik hjemmemarkedspris i eksportlandet ikke foreligger, til en pris som enten:
 1. er lavere enn den under vanlige handelsforhold høyeste sammenlignbare eksportpris for

tilsvarende vare som utføres til noe annet land, eller

2. er lavere enn hva det koster å fremstille varen i opprinnelseslandet med et rimelig tillegg for administrasjons- og salgskostnader og generelle kostnader samt fortjeneste.

(2) Ved sammenligning av prisene skal det tas hensyn til ulikheter i salgs- og leveringsvilkår, transportkostnader, beskatning, og andre forhold av betydning for sammenligningen.

(3) Definisjonen i første ledd kan fravikes dersom antidumpingtiltaket iverksettes innenfor folkerettslige rammer som åpner for dette.

§ 10-3 Handelstiltak mot subsidier (utjevningstiltak)

(1) Finner departementet at det foreligger direkte eller indirekte subsidiering av varer som eksporteres til Norge, og at subsidieringen volder eller truer med å volde vesentlig skade, kan Kongen, innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon, eller av folkeretten, iverksette utjevningstiltak.

(2) Utjevningstiltak i form av en særskilt utjevningstoll må ikke overstige hva som antas å motsvare den subsidie som er fastslått, beregnet per enhet av den subsidierte og eksporterte varen. Vedtak etter første ledd skal uttrykkelig gjøre rede for utregningsmåten i det enkelte tilfelle, og den skal være i samsvar med de avtaleforpliktelser som gjelder. Utjevningstoll skal pålegges all subsidiert vare som har forårsaket skade, unntatt varer fra leverandører som har gitt avkall på de aktuelle subsidiene, eller som har gitt pristilsagn.

(3) Utjevningstiltaket skal bare gjelde så lenge det er nødvendig for å motvirke den skade som subsidiene forårsaker. Tiltaket skal reduseres dersom en nærmere vurdering tilsier dette.

(4) Utjevningstiltak kan iverksettes som midlertidige tiltak. Tiltaket kan tidligst iverksettes 60 dager etter at formelle undersøkelser ble innledet og kunngjort. Slikt midlertidig tiltak kan ikke vare lenger enn 120 dager.

(5) Søksmål om gyldigheten av vedtak om å iverksette utjevningstiltak behandles i Oslo tingrett som førsteinstans. Retten skal påse at saksbehandlingen påskyndes.

(6) Departementet skal i forskrift kunngjøre iverksettelse av utjevningstiltak. Dersom det er mulig, skal kunngjøringen opplyse om hvilke leverandører som er omfattet av tiltaket.

(7) Departementet kan gi forskrift om handelstiltak etter denne paragraf.

§ 10-4 Definisjon av subsidier

(1) Med subsidier menes økonomisk bidrag fra offentlig myndighet når det gis en fordel ved at:

- a) det offentliges praksis innebærer direkte pengeoverføringer (gave, lån, kapitaltilførsel mv.), eller potensielle direkte overføringer av penger eller forpliktelser (lånegarantier mv.),
- b) offentlige krav som ellers er forfalt, frafalles eller ikke innkreves,
- c) det offentlige leverer varer eller yter tjenester ut over generell infrastruktur, eller kjøper varer,
- d) det offentlige foretar innbetalinger til en finansieringsordning, eller overlater til, eller pålegger, en privat aktør en eller flere oppgaver som vanligvis hører under det offentlige, og som er beskrevet under bokstav a til c, og dette uten reell grunn avviker fra den praksis det offentlige vanligvis følger,
- e) det gis en eller annen form for inntekts- eller pristøtte som direkte eller indirekte bevirker økning i eksporten av en vare.

(2) Definisjonen i første ledd kan fravikes såfremt utjevningstiltaket iverksettes innenfor folkerettslige rammer som åpner for dette.

§ 10-5 Beskyttelsestiltak og mottiltak

(1) Finner departementet at en vare som følge av en uforutsett utvikling blir importert i slik økende mengde og under slike forhold at dette volder, eller truer med å volde, alvorlig skade for norske produsenter av lignende eller konkurrerende varer, kan Kongen innenfor de rammer som følger av avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon, eller av folkeretten, iverksette beskyttelsestiltak.

(2) Undersøkelser om det er grunn til å iverksette beskyttelsestiltak eller mottiltak etter første ledd, skal gjennomføres slik som bestemt i § 12-8. Undersøkellesmyndighetene kan innhente opplysninger etter § 12-5.

(3) Beskyttelsestiltak skal bare anvendes så langt det er nødvendig for å hindre eller rette opp alvorlig skade og å lette nødvendige tilpasninger. Tiltaket skal iverksettes i form av en særskilt toll på angjeldende varer uten hensyn til deres opprinnelse, eller ved kvantitative reguleringer som kan fordeles slik at berørte land gis en forholdsmessig andel. Beskyttelsestiltak skal ikke anvendes utover en periode på fire år, hvis ikke det på nytt fastslås at tiltak fortsatt er nødvendig. Midlertidig beskyttelsestiltak kan iverksettes med inntil 200 dagers varighet.

(4) Kongen kan iverksette avtale med annen stat om handelskompensasjon for negative virkninger av beskyttelsestiltak som nevnt i første ledd.

(5) Dersom norske produsenter rammes av andre lands beskyttelsestiltak, kan Kongen iverksette mottiltak i form av rebalanserende tiltak, herunder opphevelse av tollmessige innrømmelser.

(6) Vilkårene nevnt i første og annet ledd kan fravikes såfremt beskyttelsestiltaket iverksettes innenfor folkerettslige rammer som åpner for dette.

(7) Departementet skal i forskrift kunngjøre iverksettelse av beskyttelsestiltak og mottiltak etter denne paragraf.

(8) Departementet kan gi forskrift om beskyttelsestiltak og mottiltak etter denne paragraf.

§ 10-6 Spesielle beskyttelsestiltak for landbruksvarer

(1) Dersom den importerte mengde av en landbruksvare overstiger et nærmere bestemt referansenivå, eller importprisen for en vare faller under en nærmere bestemt referansepris, kan Kongen innenfor rammene av avtale med fremmed stat eller internasjonal organisasjon, iverksette spesielle beskyttelsestiltak, herunder pålegge en særskilt toll på vedkommende vare i tillegg til ordinær toll.

(2) Undersøkelser av om det er grunn til å iverksette beskyttelsestiltak eller mottiltak etter første ledd, skal gjennomføres slik som bestemt i § 12-9. Undersøkellesmyndighetene kan innhente opplysninger etter § 12-5.

(3) Volumbasert beskyttelsestoll etter denne paragraf kan ikke overstige en tredjedel av den ordinære tollsatsen som gjelder for det året tiltaket ble truffet for.

(4) Departementet skal i forskrift kunngjøre iverksettelse av beskyttelsestiltak etter denne paragraf.

(5) Departementet kan gi forskrift om økning av toll etter denne paragraf.

§ 10-7 Opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser

(1) Kongen kan, i tilfeller hvor Tvisteløsningsorganet i Verdens Handelsorganisasjon gir Norge rett til å oppheve innrømmelser eller andre forpliktelser etter WTO-avtalen, iverksette de tiltak som Tvisteløsningsorganet har gitt sin tilslutning til, herunder andre gjeldende tollsatter.

(2) Departementet skal i forskrift kunngjøre vedtak om tiltak etter første ledd.

(3) Departementet kan gi forskrift om opphevelse av innrømmelser eller andre forpliktelser etter WTO-avtalen etter denne paragraf. Det samme gjelder opphevelse av innrømmelser eller vedtak i tvisteorgan under andre handelsavtaler enn WTO.

Kapittel 11 Refusjon av toll ved gjenutførsel

§ 11-1 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding

(1) Toll kan refunderes for vare som næringsdrivende tidligere har innført og fortollet, dersom varen

benyttes som råvare, hjelpestoff eller halvfabrikata i næringsvirksomhet i forbindelse med virksomhetens fremstilling, reparasjon eller bearbeiding av ferdigvare, og ferdigvaren:

- a) utføres,
- b) legges inn på tollager, når varen er bestemt for slik utførsel som nevnt i denne paragraf, eller
- c) utføres til slik bruk mv. utenfor tollområdet som angitt i § 11-2 første ledd bokstav b og c.

(2) Tollrefusjonen skal svare til den toll som er betalt for de anvendte varer som nevnt i første ledd. Toll kan refunderes også der det er benyttet andre varer enn de som er dokumentert innført, dersom varene er av samme slag som de innførte.

(3) Tollrefusjon etter denne bestemmelsen er betinget av at den innførte varen gjenutføres eller legges inn på tollager innen to år etter innførselen. Krav om refusjon må være mottatt av tollmyndighetene senest ett år etter at varen ble gjenutført eller lagt inn på tollager.

(4) Toll kan refunderes for svinn, dersom svinnet ikke kan utnyttes for andre formål.

(5) Departementet kan gi forskrift om refusjon av toll ved gjenutførsel av vare etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å gi fristutsettelse, fastsette minstebeløp, stille nærmere vilkår og frafalle vilkåret om gjenutførsel eller innlegg på tollager.

§ 11-2 Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv.

(1) Toll kan refunderes for innført vare som er fortollet, dersom varen i uendret og ubrukt tilstand:

- a) gjenutføres i forbindelse med salg til kjøper utenfor tollområdet,
- b) gjenutføres til bruk eller salg om bord i fartøy eller luftfartøy, dersom slike varer og mengder kunne vært tildelt ufortollet etter § 4-23, eller,
- c) legges inn på tollager, når varen er bestemt for utførsel som nevnt i denne paragraf.

(2) Toll kan refunderes for innført vare som er fortollet, dersom varen gjenutføres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor tollområdet. Dette gjelder likevel bare dersom slike varer og mengder kunne vært tildelt ufortollet etter § 4-23.

(3) Tollrefusjon etter denne paragraf er betinget av at den innførte varen gjenutføres eller legges inn på tollager innen to år etter innførselen. Krav om refusjon må være mottatt av tollmyndighetene senest ett år etter at varen ble gjenutført eller lagt inn på tollager.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollrefusjon etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å gi fristutsettelse, fastsette minste-

beløp, stille nærmere vilkår og frafalle vilkåret om gjenutførsel eller innlegg på tollager.

§ 11-3 Delvis tollrefusjon

(1) Toll kan delvis refunderes i følgende tilfelle:

- a) Ved gjenutførsel av rullende jernbanemateriell og reservedeler til slikt materiell som har vært innført til midlertidig bruk, og som ikke kan innføres tollfritt etter § 6-1 annet ledd bokstav c og e. Tollen skal refunderes med fradrag av to prosent for hver måned eller del av måned regnet fra tidspunktet da varen ble innført.
- b) Ved gjenutførsel av vare som har vært innført midlertidig til leie eller lån, eller som utenlandske foretak, institusjoner eller personer har innført og benyttet i forbindelse med et oppdrag i tollområdet, og varen ikke kunne ha vært innført midlertidig etter bestemmelsene i kapittel 6. Tollen skal refunderes med fradrag av fem prosent for hver måned eller del av måned regnet fra tidspunktet da varen ble innført.

(2) Departementet kan gi forskrift om delvis tollrefusjon etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å gi fristutsettelse, fastsette minstebeløp og frafalle vilkåret om gjenutførsel.

§ 11-4 Gjenutførsel ved feil eller særlige omstendigheter

(1) Toll kan refunderes for vare som gjenutføres fordi den er feilsendt, feilbestilt, levert for sent eller ikke er i samsvar med bestillingen. Toll kan tilbakebetales i andre tilfeller dersom det foreligger særlige grunner.

(2) Det er et vilkår for tollrefusjon etter denne paragraf at den innførte varen gjenutføres eller legges inn på tollager innen to år etter innførselen. Krav om refusjon må være mottatt av tollmyndighetene senest ett år etter at varen ble gjenutført eller lagt inn på tollager.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollrefusjon etter denne paragraf, herunder om adgangen til å gi fristutsettelse, fastsette minstebeløp, stille nærmere vilkår og frafalle vilkåret om gjenutførsel eller innlegg på tollager.

§ 11-5 Kompensasjon for toll til fiske- og fangstfartøy registrert i Norge

(1) Det kan utbetales kompensasjon for toll på proviant som er forbrukt om bord i fiske- og fangstfartøy registrert i Norge, og som driver fiske eller fangst i fjerne farvann.

(2) Med fjerne farvann menes havområder hvor avstanden til norskekysten er 250 nautiske mil eller mer. Nordsjøen, Skagerrak, Kattegat og Østersjøen regnes ikke som fjerne farvann.

(3) Departementet kan gi forskrift om kompensasjon etter denne paragraf, herunder om søknadsfrister, kompensasjonsbeløp og nærmere vilkår for kompensasjon.

Kapittel 12 Særlige forvaltningsregler

§ 12-1 Taushetsplikt

(1) Enhver som har eller har hatt verv, stilling eller oppdrag knyttet til tollforvaltningen, skal hindre at uvedkommende får adgang eller kjennskap til det vedkommende i sitt arbeid har fått vite om noens formues- eller inntektsforhold eller andre økonomiske, bedriftsmessige eller personlige forhold. Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysningene i en sak gjøres kjent for sakens parter eller deres representanter. Den som tiltrer verv, stilling eller oppdrag skal avgi skriftlig erklæring om at denne kjenner og vil overholde taushetsplikten.

(2) Taushetsplikten etter første ledd er ikke til hinder for at opplysninger gis:

- a) til offentlig myndighet som kan ha bruk for dem i sitt arbeid med toll, skatt, avgifter, trygder, tilskudd eller bidrag av offentlige midler,
- b) til offentlig myndighet for bruk i forbindelse med håndheving av lovgivningen om inn- og utførsel av varer, regnskapsplikt og regnskapsførere, revisjonsvesen, valutaregulering eller aksjeselskaper, eller som reviderer offentlig virksomhet,
- c) til offentlig myndighet for bruk til statistikkformål,
- d) til offentlig myndighet når det er nødvendig for å innhente ytterligere opplysninger,
- e) til offentlig oppnevnt granskningskommisjon,
- f) til politi, påtalemyndighet eller skattemyndighet i forbindelse med samarbeid med sikte på å bekjempe, hindre og undersøke overtredelser av tolllovgivningen. Gjelder opplysningene straffbare handlinger utenfor tollmyndighetenes forvaltningsområde, kan opplysninger bare gis når det foreligger skjellig grunn til mistanke om overtredelse som kan medføre høyere straff enn fengsel i seks måneder,
- g) til andre ifølge lovpåbud som fastsetter eller klart forutsetter at taushetsplikten ikke skal være til hinder for å gi opplysningene, eller
- h) i forbindelse med utveksling av informasjon (samordning) som forutsatt i lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaveregisteret.

(3) Departementet kan uten hinder av første ledd godkjenne at opplysninger gis:

- a) til forskningsformål i samsvar med forvaltningsloven § 13 d,
- b) som vitneprov eller ved dokumentfremleggelse under rettergang.

(4) Hvis opplysninger gis med hjemmel i annet ledd eller tredje ledd bokstav a, til noen som ikke selv har like streng eller tilsvarende taushetsplikt etter annen lov, gjelder taushetsplikten etter første ledd tilsvarende for den som får opplysningene. Den som gir opplysningene skal samtidig gjøre oppmerksom på dette. Opplysningene kan likevel brukes til det formål som begrunnet at de ble gitt.

(5) Forvaltningsloven §§ 13 til 13 e gjelder ikke som utfyllende bestemmelser for taushetsplikten etter denne paragraf.

(6) Informasjonsutveksling med fremmed stat eller til organisasjon på mandat fra De forente nasjoner (FN) som Norge har akseptert som offentlig myndighet, er ikke omfattet av denne bestemmelse.

§ 12-2 Andre offentlige myndigheters opplysningsplikt

(1) Offentlige myndigheter, innretninger og tjenestepersonell plikter etter krav fra tollmyndighetene å gi opplysninger som kan ha betydning for tollmyndighetene i deres kontrollvirksomhet. I nødvendig utstrekning skal opplysningene gis i form av utskrift av protokoll, kopi av dokumenter mv.

(2) Uten hinder av taushetsplikt skal myndigheter som fastsetter eller innkrever skatt eller avgifter, eller som utbetaler erstatninger eller tilskudd, eller utsteder lisenser for import eller eksport av varer etter krav fra tollmyndighetene, gi opplysninger om de fastsatte, innkrevde eller utbetalte beløp og om grunnlaget for disse.

(3) Departementet kan gi forskrift om andre offentlige myndigheters opplysningsplikt etter denne paragraf.

§ 12-3 Underrettnings- og hjelpeplikt overfor tollmyndighetene

(1) Politiet og militære myndigheter skal yte tollmyndighetene nødvendig hjelp og beskyttelse under utførelsen av tolltjenesten.

(2) Havnevesenets tjenestepersonell, fyrvoktere og statsloser som under sin tjeneste eller i stillingsmedfør får kjennskap til overtredelser av toll- og vareførsellovgivningen eller forhold som viser at slike overtredelser tilsiktes, skal søke å hindre overtredelsen, og uten ugrunnet opphold underrette tollmyndighetene eller påtalemyndigheten.

(3) Statsloser har etter krav fra tollmyndighetene plikt til å gi opplysninger de har om fartøyer langs kysten og i norske farvann.

(4) Opplysninger som nevnt i annet og tredje ledd kan gis uten hinder av fastsatt taushetsplikt.

(5) Departementet kan gi forskrift om underrettnings- og hjelpeplikt etter denne paragraf.

§ 12-4 Opplysninger om abonnent til telefonnummer mv.

(1) Når særlige hensyn gjør det nødvendig, og det er mistanke om overtredelse av tolloven eller bestemmelser gitt i medhold av tolloven, kan tollmyndighetene pålegge tilbyder av tilgang til elektronisk kommunikasjonsnett eller -tjeneste, å opplyse om navn og adresse til en abonnent som ikke har offentlig telefonnummer, telefaksnummer eller personsøkernummer.

(2) Departementet kan gi forskrift om opplysningsplikt etter denne paragraf.

§ 12-5 Opplysningsplikt i handelstiltakssaker

(1) Dersom det vurderes å iverksette handelstiltak mot visse vareslag etter loven kapittel 10, eller forlenge allerede iverksatte tiltak, kan departementet, eller den myndighet departementet bestemmer, innhente eller la innhente nærmere opplysninger om priser, produksjon, omsetning, fortjeneste og andre forhold vedrørende slike eller lignende vareslag, utenlandske så vel som innenlandske.

(2) Plikt til å fremlegge opplysninger som nevnt i første ledd, påhviler enhver som innfører, produserer, bearbeider eller omsetter slike varer. Opplysningsplikt har også:

- a) myndigheter som har til oppgave å føre kontroll med at bestemmelsene i konkurranselovgivningen overholdes, og
- b) myndigheter som har til oppgave å gjennomføre regulering og kontroll av vareførselen.

(3) Opplysningspliktige etter første og annet ledd kan meddele opplysninger uten hinder av den taushetsplikt som ellers påhviler dem. Taushetsplikten er heller ikke til hinder for at regnskapsmateriale, bøker og dokumenter som befinner seg hos slike myndigheter, blir kontrollert etter § 13-4.

(4) Departementet kan gi forskrift om undersøkelsesmyndighet og opplysningsplikt etter denne paragraf.

§ 12-6 Undersøkelser mv. i antidumping saker

(1) Klage over dumpingimport skal rettes til departementet, og vedlegges nødvendig bevismateriale. Vedtak om ileggelse av antidumpingtiltak og midlertidige tiltak skal bare treffes etter forutgående formelle undersøkelser. Innledning og avslutning av slike undersøkelser skal departementet kunngjøre, og berørte parter skal orienteres. Departementet kan som ledd i saksforberedelsen, innhente råd fra et særlig oppnevnt utvalg, og overlate til andre tilsyns- eller kontrollmyndigheter å foreta undersøkelser.

(2) Undersøkelsene skal umiddelbart innstilles dersom det ikke foreligger tilstrekkelige bevis, der dumpingmarginen er minimal, eller volumet er ubetydelig. De berørte parter skal gjøres kjent med de

opplysninger som er fremlagt, og gis anledning til å legge frem ytterligere bevismateriale som måtte ha relevans. Undersøkelsene skal normalt være avsluttet innen ett år, og i alle tilfeller innen 18 måneder etter at de er igangsatt.

(3) Opplysninger overgitt undersøkelsesmyndighetene under forutsetning om fortrolighet, skal undergis taushetsplikt så langt annet ikke følger av lov.

(4) Departementet kan gi forskrift om saksbehandling i dumpingsaker etter denne paragraf, herunder om undersøkelsesprosedyrer, notifikasjon, kunngjøring og iverksettelse av vedtak om antidumpingtiltak og om betaling og tilbakebetaling.

§ 12-7 Undersøkelser mv. i subsidiesaker

(1) Klage over subsidiert import skal rettes til departementet og vedlegges nødvendig bevismateriale. Vedtak om ileggelse av utjevningstiltak og midlertidige tiltak skal bare treffes etter forutgående formelle undersøkelser. Innledning og avslutning av slike undersøkelser skal departementet kunngjøre, og berørte parter skal orienteres. Departementet kan som et ledd i saksforberedelsen innhente råd fra et særlig oppnevnt utvalg, og overlate til andre tilsyns- eller kontrollmyndigheter å foreta undersøkelser.

(2) Undersøkelsene skal umiddelbart innstilles dersom det ikke foreligger tilstrekkelige bevis, dersom subsidieandelen er minimal, eller volumet er ubetydelig. De berørte parter skal gjøres kjent med de opplysninger som er fremlagt, og gis anledning til å legge frem ytterligere bevismateriale som måtte ha relevans. Undersøkelsene skal normalt være avsluttet innen ett år, og i alle tilfeller innen 18 måneder etter at de er igangsatt.

(3) Opplysninger overgitt undersøkelsesmyndighetene under forutsetning om fortrolighet, skal undergis taushetsplikt så langt annet ikke følger av lov.

(4) Departementet kan gi forskrift om saksbehandling i subsidiesaker etter denne paragraf, herunder om undersøkelsesprosedyrer, notifikasjon, kunngjøring og iverksettelse av vedtak om utjevningstiltak, og om betaling og tilbakebetaling.

§ 12-8 Undersøkelser mv. i beskyttelsestiltakssaker

(1) Beskyttelsestiltak kan iverksettes bare etter forutgående formelle undersøkelser. Innledning og avslutning av slike undersøkelser skal kunngjøres av departementet, og det samme gjelder iverksettelse av beskyttelsestiltak, sammen med opplysninger om omfang og periode vedtaket gjelder for. Fra kunngjøring til iverksettelse skal det gå minst to dager.

(2) Departementet kan som ledd i saksforberedelsen innhente råd fra et særlig oppnevnt utvalg, og overlate til andre tilsyns- eller kontrollmyndigheter å foreta undersøkelser.

(3) Opplysninger overgitt undersøkelsesmyndighetene under forutsetning om fortrolighet, skal undergis taushetsplikt så langt annet ikke følger av lov.

(4) Departementet kan gi forskrift om undersøkelse og saksbehandling i saker om beskyttelsestiltak etter denne paragraf, herunder om undersøkelsesprosedyrer, notifikasjon, kunngjøring og iverksettelse av vedtak om tiltak og om betaling og tilbakebetaling.

§ 12-9 Undersøkelser mv. i beskyttelsestiltakssaker for landbruksvarer

(1) Særlige beskyttelsestiltak for landbruksvarer kan iverksettes bare etter forutgående formelle undersøkelser. Innledning og avslutning av slike undersøkelser skal departementet kunngjøre, og det samme gjelder iverksettelse av slike beskyttelsestiltak, sammen med opplysninger om omfang og periode vedtaket gjelder for. Fra kunngjøring til iverksettelse skal det gå minst to dager.

(3) Opplysninger overgitt undersøkelsesmyndighetene under forutsetning om fortrolighet, skal undergis taushetsplikt så langt annet ikke følger av lov.

(4) Departementet kan gi forskrift om undersøkelse og saksbehandling i saker om særlige beskyttelsestiltak etter denne paragraf, herunder om undersøkelsesprosedyrer, notifikasjon, kunngjøring og iverksettelse av vedtak om tiltak og om betaling og tilbakebetaling.

§ 12-10 Endring av tollmyndighetenes vedtak til ugunst

(1) Når det ved innførsel av en vare er beregnet for lite eller ikke beregnet toll, kan tollmyndighetene treffe vedtak om endring til ugunst.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å treffe vedtak om endring til ugunst.

§ 12-11 Endring av tollmyndighetenes vedtak til gunst

(1) Når det ved innførsel av en vare er beregnet for mye toll, skal tollmyndighetene treffe vedtak om endring til gunst.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å treffe vedtak om endring til gunst.

§ 12-12 Frister for endring av tollmyndighetenes vedtak

(1) Vedtak om endring til ugunst må treffes innen tre år etter fortollingen. Fristen er likevel tre år fra tollmyndighetene oppdaget feilen dersom tollskyldneren eller noen som representerer tollskyldneren, forsettlig eller uaktsomt har gitt uriktige eller mangelfulle opplysninger.

(2) Når en vare ikke er fortollet, er fristen for å treffe vedtak om endring til ugunst tre år fra tollmyndighetene oppdaget feilen.

(3) Vedtak om endring til ugunst må i alle tilfeller treffes innen ti år etter innførselstidspunktet.

(4) Krav om endring til gunst må fremsettes innen tre år etter fortollingen.

(5) Departementet kan gi forskrift om endringsfrister etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes adgang til å treffe vedtak om endring til gunst der den uriktige beregningen skyldes tollmyndighetenes forhold.

§ 12-13 Bindende forhåndsuttalelser

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi bindende forhåndsuttalelse om klassifisering av varer.

(2) Departementet kan gi forskrift om forhåndsuttalelser etter første ledd.

Kapittel 13 Alminnelige bestemmelser om tollkontroll

§ 13-1 Tollmyndighetenes undersøkelser mv.

(1) For å bringe på det rene om en vare er eller søkes unndratt tollmyndighetenes kontroll, kan tollmyndighetene foreta undersøkelse:

- a) utendørs når undersøkelsen skjer i umiddelbar tilknytning til forfølgelse av et forhold som antas å innebære en slik unndragelse av kontrollen,
- b) utendørs i områder hvor lossing eller lasting foregår eller antas å ha foregått,
- c) i lager eller andre bygninger på steder hvor lossing eller lasting foregår eller har foregått,
- d) av tog i tollområdet,
- e) på person som:
 1. ferdes til eller fra grensen for tollområdet,
 2. befinner seg i, eller underveis fra eller til, transportmiddel som er underveis fra eller til grensen for tollområdet,
 3. forlater lagringsplasser for ufortollede varer,
 4. befinner seg på, eller underveis fra eller til, anløpssted for fartøy eller landingsplass for luftfartøy i utenriks trafikk,
 5. befinner seg på sted og under forhold hvor tollmyndighetene kan foreta undersøkelse etter bokstav a til c, og som mistenkes for å unndra vare fra kontroll.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontrollvirksomhet etter denne paragraf.

§ 13-2 Tollmyndighetenes adgang utendørs

(1) Tollmyndighetene skal under sin kontrollvirksomhet gis uhindret adgang utendørs langs kysten, i havneområder, til jernbanelinjer med tilhørende stasjonsområder, til landingsplasser for luftfartøyer, og til områder som støter til riksgrensen.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontrollvirksomhet etter denne paragraf.

§ 13-3 Kontroll av vareførsel mv.

(1) Tollmyndighetene kan stanse og undersøke:

- a) fartøy og luftfartøy som befinner seg i tollområdet,
- b) ethvert annet transportmiddel som er underveis til eller fra grensen for tollområdet,
- c) vareførsel til eller fra tollområdet uten bruk av transportmiddel,
- d) vareførsel til eller fra anløpssted for fartøy eller landingsplass for luftfartøy.

(2) Tollmyndighetene kan treffe de tiltak som anses nødvendige for gjennomføring av kontrollen med transportmidler og vareførsel som nevnt i første ledd.

(3) Mottakeren av varen eller den som har omsorg for varen på dennes vegne, skal gis anledning til å være til stede ved undersøkelser som nevnt i første ledd, hvis ikke det vil føre til uforholdsmessige forsinkelser eller vansker for øvrig.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontrollvirksomhet etter denne paragraf.

§ 13-4 Kontroll av dokumenter mv.

(1) For å kontrollere riktigheten av dokumenter, erklæringer, eller andre opplysninger som pliktes gitt etter denne lov, kan tollmyndighetene eller den myndighet departementet bestemmer, foreta eller la foreta undersøkelse av bedriftslokale som helt eller delvis disponeres av den opplysningspliktige. Når det kreves skal den opplysningspliktige uten opphold gi innsyn i, legge frem, utlevere eller sende inn registrerte regnskapsopplysninger, regnskapsmateriale, kontrakter, korrespondanse, styre- og forhandlingsprotokoller, og andre dokumenter av betydning for kontrollen. Tollmyndighetene kan også ta ut nødvendige prøver av varer for undersøkelse. Slike prøver kan tas uten vederlag.

(2) Om nødvendig kan det kreves hjelp av politiet til å få utlevert regnskapsmateriale, bøker, dokumenter, varer mv.

(3) Første og annet ledd gjelder tilsvarende overfor importør, eksportør eller produsent, i forbindelse med kontroll av utferdigede fakturaer, opprinnelsesbevis eller andre særlige legitimasjonsdokumenter.

(4) Dersom Riksrevisjonen krever det skal den opplysningspliktige uten opphold legge frem dokumenter og erklæringer som legitimerer data overført ved hjelp av elektronisk databehandling.

(5) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontroll etter denne paragraf.

§ 13-5 Kontroll med tollager

(1) Tollmyndighetene skal til enhver tid ha uhindret adgang til ethvert område eller bygning som

er godkjent som tollager, og andre steder hvor tollmyndighetene har gitt tillatelse til lagring av ufortolde varer. Tollmyndighetene kan foreta de undersøkelser som anses nødvendige.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontroll etter denne paragraf.

§ 13-6 Tollmyndighetenes adgang til å bruke makt

(1) Nektes tollmyndighetene adgang til transportmiddel, sted eller område, hvor tollmyndighetene etter loven har rett til å ferdes eller foreta undersøkelser, kan tollmyndighetene skaffe seg adgang med makt. Maktbruken må være nødvendig, og stå i forhold til situasjonens alvor, tjenestehandlingens formål og omstendighetene for øvrig.

(2) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes adgang til å bruke makt etter denne paragraf.

§ 13-7 Plikt til å medvirke ved tollkontroll

(1) Enhver som befinner seg på et sted og under forhold som nevnt i §§ 13-1 og 13-3, skal stanse når tollmyndighetene ved tegn eller på annen måte krever det. Vedkommende skal gi de opplysningene og yte den hjelpen som tollmyndighetene finner nødvendig for at de kan gjennomføre kontrollen. Vedkommende skal vise frem varer som han eller hun bringer med når tollmyndighetene krever det.

(2) Departementet kan gi forskrift om medvirkningsplikten etter denne paragraf.

§ 13-8 Tollvakt

(1) Dersom tollmyndighetene finner at betryggende kontroll med et transportmiddel bare kan skje ved hjelp av tollvakt, skal den ansvarlige for transportmiddelet dekke ekstraomkostningene med dette. Tollskyldneren har samme plikt når tollvakt er nødvendig for kontroll med varer som blir liggende på losse- eller lasteplass eller i lagerskur.

(2) Tollmyndighetene kan kreve at det stilles sikkerhet for betaling av utgiftene. I tilfelle som nevnt i første ledd første punktum, kan transportmiddelet tilbakeholdes inntil sikkerhetsstillelse eller betaling skjer.

(3) Når tollmyndighetene krever det, skal den ansvarlige sørge for at tollvakten skaffes passende oppholdssted, og i fartøy også køyeplass.

(4) Departementet kan gi forskrift om tollvakt etter denne paragraf.

§ 13-9 Bruk av tollsegl

(1) Dersom kontrollformål tilsier det, kan tollmyndighetene benytte tollsegl.

(2) Departementet kan gi forskrift om bruk av tollsegl etter denne paragraf.

Kapittel 14 Tollsamarbeid med annen stat

§ 14-1 Håndhevelse av annen stats tollbestemmelser i kontrollområde på norsk område

(1) Etter overenskomst om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand med annen stat, kan den andre statens regler om toll og vareførsel anvendes og håndheves under utøvelse av tolltjeneste for den andre staten. Også andre bestemmelser kan håndheves, dersom overenskomsten gir grunnlag for det. Adgangen etter første og annet punktum gjelder innenfor særskilte fastsatte kontrollområder på norsk område etter § 14-2.

(2) Håndhevelse etter første ledd kan foretas av den annen stats tjenestepersonell eller av norsk tjenestepersonell, eller av begge staters tjenestepersonell.

(3) Tvangsmidler etter den annen stats lovgivning kan bare anvendes på norsk område ved undersøkelser i umiddelbar sammenheng med en overtredelse av § 16-2 om ulovlig vareførsel, eller forsøk på slik overtredelse.

(4) Er en vare gjenstand for inndragning etter begge staters lovgivning, skal inndragningen fortrinnsvis skje til fordel for den stat der beslaget fant sted, hvis ikke annet i det enkelte tilfelle blir avtalt mellom de to staters myndigheter.

(5) Departementet kan gi forskrift om håndhevelse av annen stats tollbestemmelser etter denne paragraf.

§ 14-2 Fastsettelse av særskilt kontrollområde

(1) Til gjennomføring av overenskomst med annen stat om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand i tollsaker, kan det fastsettes et særskilt kontrollområde:

- a) langs grensen mot vedkommende stat som tilsvarende et lignende område på denne statens område. Kontrollområdets bredde på norsk område må ikke overstige 15 kilometer,
- b) andre steder på norsk område, som omfatter veistrekninger, jernbanestrekninger med ett eller flere stasjonsområder, landingsplasser for luftfartøyer, skipsleder eller havneområder, når tollsamarbeidet om kontroll med vei-, jernbane-, luft- eller sjøtrafikken gjør dette nødvendig.

(2) §§ 14-1, 14-3 (2), 14-4 (1) og 14-5 gjelder også utenfor kontrollområdene, dersom formålet er å undersøke om det foreligger forsøk på ulovlig vareførsel, og forfølgelsen av den mistenkte ut over kontrollområdet skjer i umiddelbar sammenheng med gjerningen.

(3) Departementet kan gi forskrift om utstrekningen av de særskilte kontrollområder etter denne paragraf, herunder om tollmyndighetenes kontrollvirksomhet i og utenfor disse kontrollområdene.

§ 14-3 Håndhevelse av norske tollbestemmelser på annen stats territorium

(1) Norske bestemmelser om toll, inn- og utførsel og andre bestemmelser om trafikken som tollmyndighetene håndhever, kan etter overenskomst med annen stat anvendes på denne statens område.

(2) Den andre statens tjenestepersonell kan gis myndighet til, helt eller delvis, å håndheve bestemmelser som nevnt i første ledd på den annen stats område, eller i kontrollområde på norsk område.

(3) Departementet kan gi forskrift om håndhevelse av norske tollbestemmelser etter denne paragraf, herunder om i hvilken utstrekning tollmyndighet skal overføres til fremmed stats tjenestepersonell.

§ 14-4 Tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet

(1) Tjenestepersonell som utøver annen stats tollmyndighet innen kontrollerer på norsk område, etter overenskomst med vedkommende stat, skal anses som offentlig tjenestepersonell etter straffeloven kapittel 12 og 34. Straffeloven kapittel 34 gjelder også for handlinger foretatt på annen stats territorium, overfor tjenestepersonell som utfører norsk tolltjeneste etter overenskomst med annen stat.

(2) Norsk tjenestepersonell som utfører annen stats tolltjeneste etter overenskomst om tollsamarbeid med annet stat, skal under slik tjeneste anses som offentlig tjenestepersonell etter straffeloven kapittel 11 og 33 og etter lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m.

(3) Annen stats tjenestepersonell som utfører norsk tolltjeneste etter overenskomst om tollsamarbeid med vedkommende annen stat, er ikke underlagt norsk straffe- eller disiplinærmyndighet for handlinger foretatt under slik tjeneste. Deres fullmakt til å utføre norsk tolltjeneste kan tas tilbake av vedkommende norske myndighet.

(4) Departementet kan gi forskrift om tolltjenestepersonells utførelse av annen stats tollmyndighet etter denne paragraf.

§ 14-5 Overgivelse av person til annen stats kontrollmyndighet mv.

(1) Den som i forbindelse med iverksatt eller tilsett iverksatt handling, pågripes innen kontrollsonen på norsk territorium, fordi vedkommende med skjellig grunn mistenkes for brudd på annen stats tollbestemmelser, jf. § 14-1 første ledd, kan umiddelbart føres til den annen stats toll- eller politimyndighet, dersom det ikke foreligger spesielle grunner mot det, og:

- a) den mistenkte er ukjent og unndrar seg å oppgi navn og hjemsted, eller det er skjellig grunn til mistanke om at den mistenktes opplysninger er uriktige,

- b) den mistenkte ikke har hjemsted i Norge eller den annen stat, og det er skjellig grunn til å frykte for at den mistenkte ved å begi seg til en tredje stat vil unndra seg rettergang og straff,
- c) det ellers med skjellig grunn kan antas at den mistenkte vil unndra seg rettergang og straff, eller ved unndragelse av bevis eller på annen måte vil vanskeliggjøre sakens utredning.

(2) Dersom lovbruddet er begått før overlevering som nevnt i første ledd fra annen stat til norsk toll- eller politimyndighet, må den overleverte ikke straffefølges eller straffes for annet lovbrudd enn overtreddelse av de bestemmelser som er nevnt i § 14-1 første ledd. Dette gjelder likevel ikke dersom:

- a) særskilt tillatelse er gitt av den stat der den overleverte er pågrepet,
- b) den overleverte selv i rettsmøte har samtykket i det,
- c) den overleverte har unnlatt å forlate landet innen en måned etter rettergang og gjennomført straff eller annen reaksjon som måtte være ilagt den overleverte for lovbrudd som har vært årsak til overleveringen,
- d) den overleverte har vendt tilbake til landet etter å ha forlatt det.

(3) Den overleverte må ikke utleveres til en tredje stat, hvis ikke den stat hvor den overleverte er pågrepet, har gitt tillatelse til det.

(4) Bestemmelsene i annet og tredje ledd gjelder ikke norsk statsborger med hjemsted i Norge.

(5) Departementet kan gi forskrift om overføring og utlevering av person etter denne paragraf.

§ 14-6 *Bruk av annen stats tollsegl*

(1) Utøves norsk tollmyndighet etter overenskomst med annen stat om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand i tollsaker, kan den annen stats tollsegl benyttes som norsk tollsegl.

(2) Departementet kan gi forskrift om bruk av tollsegl etter denne paragraf.

§ 14-7 *Hjelp fra andre norske myndigheter*

(1) § 12-3 første ledd skal gjelde tilsvarende når annen stats tolltjenestepersonell utfører norsk eller fremmed stats tolltjeneste på norsk område, etter overenskomst med annen stat om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand i tollsaker.

(2) Departementet kan gi forskrift om hjelpeplikt etter denne paragraf.

§ 14-8 *Utteksling av opplysninger med annen stat*

(1) Til gjennomføring av overenskomst med annen stat om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand i tollsaker, kan tollmyndighetene, uten hinder av taushetsplikt, utveksle opplysninger til bruk for vedkommende stats myndigheter for å sikre oppkre-

ving av toll og avgifter, overholdelse av bestemmelser om transittering og vareførsel, og hindre og forfølge overtredelser av nevnte bestemmelser.

(2) Bestemmelser i lov om plikt til å gi opplysninger til bruk for myndighetene ved utskrivning av skatt eller offentlig avgift, gjelder tilsvarende, når det med hjemmel i overenskomst med fremmed stat innhentes opplysninger til bruk for utenlandsk tollmyndighet.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes utveksling av opplysninger med annen stat etter denne paragraf, herunder fastsette at tollmyndighetene under forbehold om gjensidighet kan utveksle slike opplysninger med tollmyndighet i annen stat uten at formell overenskomst med vedkommende stat er inngått.

§ 14-9 *Innkrevning av krav utskrevet av myndighet i annen stat*

(1) Til gjennomføring av overenskomst med annen stat om tollsamarbeid eller annen gjensidig bistand i tollsaker, kan tvangskraftige krav på toll og avgifter som er utskrevet av myndighet i annen stat, innkreves av norske myndigheter etter de regler som gjelder for tilsvarende eller lignende norske krav.

(2) Departementet kan gi forskrift om innkreving av krav som nevnt i første ledd.

Kapittel 15 Tilbakehold av varer som krenker immaterialrettigheter

§ 15-1 *Varsel og tilbakehold av varer før midlertidig forføyning*

(1) Tollmyndighetene kan uten hinder av taushetsplikt varsle rettighetshaveren dersom det foreligger begrunnet mistanke om at innførsel eller utførsel av varer under tollbehandling vil utgjøre et inngrep i en immateriell rettighet. Tollmyndighetene kan holde varene tilbake i inntil fem virkedager regnet fra da varselet ble gitt.

(2) Mottaker eller dennes representant skal varsles når tollmyndighetene varsler rettighetshaver eller holder tilbake varer etter første ledd.

(3) Departementet kan gi forskrift om at rettighetshavere oppfordres til å gi tollmyndighetene opplysninger med sikte på å avdekke varer som nevnt i første ledd og om hvem som skal motta varsel på vegne av rettighetshaver.

§ 15-2 *Midlertidig forføyning*

(1) I midlertidige forføyninger til sikring av immaterialrettigheter etter tvisteloven § 34-7, skal det angis hvilke varer tollmyndighetene skal holde tilbake og i hvor lang tid tollmyndighetene skal søke å avdekke slike varer. Retten underretter tollmyndighetene om forføyningen. Er saksøkeren pålagt å stille sik-

kerhet for mulig erstatning til varens eier eller mottaker, underrettes tollmyndighetene først når saksøkeren har stilt sikkerhet. I underretningen skal retten ta med de tilleggsplysninger om varene som den har kjennskap til og som kan hjelpe tollmyndighetene til å avdekke varer som skal holdes tilbake.

(2) Når tollmyndighetene har mottatt underretning fra tingretten om å holde angitte varer tilbake fra frigjøring, skal tollmyndighetene søke å avdekke slike varer som mottas til tollbehandling.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontroll av varer som skal holdes tilbake til sikring av immaterialrettigheter etter denne paragraf.

§ 15-3 Varsel mv. ved tilbakehold av varer etter midlertidig forføyning

(1) Når tollmyndighetene har avdekket varer som skal holdes tilbake, skal de straks varsle tingretten, saksøkeren, mottakeren av varen og i tilfelle den som representerer mottakeren overfor tollmyndighetene, eller som på mottakerens vegne har omsorg for varen ved innførsel. I varselet skal det opplyses om at varene blir holdt tilbake i samsvar med den midlertidige forføyningen inntil retten eller saksøkeren bestemmer annet, eller retten gir beskjed om at forføyningen er rettskraftig opphevet eller falt bort.

(2) Dersom retten mottar melding fra tollmyndighetene om at de har til tollbehandling varer som ikke skal frigjøres, skal retten straks sette en kort frist for saksøkeren til å reise søksmål mot mottakeren av varen om det krav forføyningen skal sikre, med mindre retten allerede har fastsatt en slik frist. Retten kan etter begjæring beslutte at en part skal ha adgang til å undersøke varene hos tollmyndighetene. Er forføyningen besluttet uten innkalling til muntlig forhandling, kan mottakeren av varen og enhver annen som er rammet av forføyningen, kreve etterfølgende muntlig forhandling som nevnt i tvisteloven § 32-8.

(3) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes varsling av tiltak til sikring av immaterialrettigheter etter denne paragraf.

§ 15-4 Deklarering ved tilbakehold av varer og ansvar for skyldig lagerleie

(1) Tollmyndighetenes tilbakeholdelse av varer endrer ikke plikten til å deklare varene og til å svare toll og omkostninger. Saksøkeren er ansvarlig, ved siden av mottakeren av varen, for skyldig lagerleie, og skal varsles etter skattebetalingsloven § 4-10 på samme måte som mottakeren av varen før varen kan tvangsselges på grunn av manglende betaling av lagerleie.

(2) Varen kan ikke tvangsselges etter §§ 4-2, 4-27 og 4-32 før forføyningen kan oppheves.

§ 15-5 Opphevelse og bortfall av forføyning

(1) Opphever retten forføyningen, eller treffer den avgjørelse om at forføyningen er falt bort, skal den underrette tollmyndighetene om det når avgjørelsen er rettskraftig. I tilfeller som nevnt i tvisteloven § 34-6 kan tollmyndighetene anmode retten om å treffe avgjørelse om at forføyningen er falt bort.

(2) Departementet kan gi forskrift om opphevelse og bortfall av midlertidig forføyning etter denne paragraf.

Kapittel 16 Straff og andre reaksjoner

§ 16-1 Alminnelige bestemmelser om straff

(1) Både uaktsomme og forsettlig overtreddelser av §§ 16-2 til 16-7 er straffbare.

(2) Forsøk er straffbart. Forsøk straffes på samme måte som fullbyrdet overtreddelse.

(3) Medvirkning er straffbar. Medvirkeren straffes på samme måte som hovedmannen.

(4) Overtreddelser nevnt i §§ 16-2 til 16-6 er forseelser.

§ 16-2 Ulovlig vareførsel

(1) Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler straffes den som i strid med bestemmelse gitt i eller med hjemmel i denne lov, innfører eller utfører en vare utenom tollmyndighetenes kontroll, eller som disponerer over en vare i strid med noen bestemmelse gitt i eller med hjemmel i denne lov.

(2) Som ulovlig innførsel eller utførsel regnes også det forhold å ikke oppgi til tollmyndighetene en vare som finnes i transportmiddel, når man er pliktig til det. Det samme gjelder når en vare for å unndras riktig tollbehandling, er gitt et villedende utseende eller er gjemt inne i eller blant andre varer.

(3) På samme måte som i første ledd straffes fører av transportmiddel som ikke på forsvarlig måte søker å hindre at en vare ulovlig føres ut fra, eller inn i, transportmiddelet.

§ 16-3 Forberedelse til ulovlig vareførsel

Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler straffes den som inngår avtale med noen i inn- eller utland med sikte på inn- eller utførsel av en vare i strid med bestemmelse gitt i eller med hjemmel i denne lov.

§ 16-4 Heleri av ulovlig innført vare mv.

Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler straffes den som transporterer, oppbevarer, skjuler, avhender, overlater til andre eller erverver en vare som er innført eller disponert over i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i denne lov.

§ 16-5 Motarbeiding av tollmyndighetene

(1) Med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler straffes den som i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i denne lov, unnlater å følge fastsatte kontrollbestemmelser eller pålagte kontrolltiltak, unnlater å yte pliktig bistand eller unnlater å gi pliktige erklæringer eller deklarasjoner.

(2) På samme måte straffes den som gir uriktige erklæringer, uriktige opplysninger eller legger frem uriktige legitimasjonsdokumenter eller på andre måter søker å villedde tollmyndighetene.

(3) På samme måte straffes den som i Norge utsteder eller foranlediger utstedt uriktig opprinnelsesbevis, faktura eller annet uriktig legitimasjonsdokument som er bestemt til å tjene som bevis ved tollekspedisjon av en vare i et annet land.

§ 16-6 Straff for brudd på lås eller segl mv.

(1) Den som rettsstridig bryter:

- a) tollmyndighetenes lås eller segl,
- b) lås eller segl påsatt eller godkjent av utenlandsk tollmyndighet som Norge etter konvensjon er forpliktet til å godta, eller
- c) annen stats tollsegl som er benyttet etter § 14-6 straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder eller begge deler.

(2) Er lås eller segl som nevnt i første ledd rettsstridig brutt, straffes den som er ansvarlig for låsen eller seglet med bøter hvis bruddet skyldes forsømmelse fra vedkommendes side eller hvis vedkommende ikke etter bruddet har truffet forsvarlige tiltak for å hindre at noen vare kunne fjernes eller forandres.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd får tilsvarende anvendelse når noen rettsstridig skaffer seg adgang til en vare som er under lås eller segl, selv om låsen eller seglet ikke er blitt brutt.

§ 16-7 Særlig grov overtredelse

(1) Straffen for særlig grov overtredelse av §§ 16-2 til 16-6 er bøter eller fengsel inntil 2 år, men fengsel inntil 6 år ved forsettlig eller grovt uaktsom overtredelse.

(2) Ved avgjørelsen av om overtredelsen skal regnes som særlig grov, legges vekt på om overtredelsen har stort omfang, om inn- og utførsel av varen er forbudt eller underlagt særlige vilkår, om de varer overtredelsen gjelder var bestemt til å omsettes av lovovertrederen, om denne tidligere er dømt for overtredelse av tollovgivningen eller om det foreligger andre omstendigheter av særlig skjerpene art.

§ 16-8 Inndragning

(1) Dersom eieren av en vare som har vært gjenstand for overtredelse etter dette kapittel, ikke er

kjent eller har ukjent oppholdssted i Norge, og heller ikke lovovertrederen er kjent eller har ukjent oppholdssted i Norge, tilfaller varen statskassen, såfremt eieren ikke har meldt seg innen 1 måned etter at varen kom i det offentliges besittelse.

(2) Departementet kan gi forskrift om inndragning etter denne paragraf.

§ 16-9 Forenklet forelegg

(1) For tollovertredelser av mindre alvorlig art kan bøtelegging på stedet eller i ettertid, skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser. I slikt forelegg kan straffebudet og det straffbare forhold betegnes ved stikkord eller på lignende måte.

(2) Forelegget skal omfatte inndragning av de varer som har vært gjenstand for tollovertredelsen. Iste denfor varene kan inndras det beløp som svarer til varenes verdi.

(3) Tolltjenestepersonell kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

(4) Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtagelsen av forelegget. For forelegg som er skrevet ut i ettertid, gjelder straffeprosessloven § 256 nr. 5 tilsvarende. Slikt forelegg faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen.

(5) Påtalemyndigheten kan til gunst for siktede oppheve et vedtatt forelegg.

(6) Departementet kan gi forskrift om bruk av forenklet forelegg etter denne paragraf, herunder hvilke tollovertredelser ordningen skal omfatte, bøtesatser, subsidiær fengselsstraff, inndragning og fremgangsmåten når forelegget skrives ut i ettertid.

§ 16-10 Tilleggstoll

(1) Tollskyldneren kan ilegges tilleggstoll med inntil 60 prosent av toll fastsatt etter denne lov og Stortingets vedtak om toll, dersom tollskyldneren forsettlig eller uaktsomt har overtrådt denne lov eller forskrifter gitt i medhold av denne lov, og statskassen er eller kunne ha vært unndratt toll.

(2) Tilsvarende gjelder hvor det i forbindelse med tollekspedering er unnlatt gitt pliktige opplysninger eller er gitt uriktige opplysninger.

(3) Tilleggstoll kan ilegges inntil 3 år regnet fra det tidspunkt tollmyndighetene oppdaget feilen, men ikke senere enn 10 år fra innførselstidspunktet.

(4) Departementet kan gi forskrift om tilleggstoll etter denne paragraf.

§ 16-11 Adgangen til å representere mottaker eller avsender

(1) Personer som har opptrådt i strid med denne lov eller forskrifter gitt i medhold av denne lov eller i strid med meddelt tillatelse, eller som har gjort seg

skyldig i annet straffbart forhold overfor tollmyndighetene, kan forbys adgang til å representere mottakeren eller avsenderen av varer.

(2) Departementet kan gi forskrift om adgangen til å representere mottaker eller avsender etter denne paragraf.

§ 16-12 *Tilbakehold av ting til sikring av inndragningsbeløp og bøter*

(1) Transportmiddel og andre ting som har vært brukt ved overtredelse som nevnt i dette kapittel, kan tilbakeholdes til sikring av inndragningsbeløp og bøter som eieren eller noen i tjeneste på transportmiddelet er eller antas å ville bli ilagt i anledning av overtredelsen, såfremt overtredelsen gjelder en vare som er toll- eller avgiftspliktig ved innførsel.

(2) Ting som er tilbakeholdt med hjemmel i denne paragraf, kan selges til dekning av det beløp tilbakeholdelsen gjelder og påløpte omkostninger dersom beløpet ikke er betalt eller sikret på annen måte innen 1 måned etter at fastsettelsen av kravet er blitt endelig. Salget kan skje etter reglene om tvangssalg i skattebetalingsloven § 14-10.

§ 16-13 *Beslag og pågrepelse*

(1) Foreligger skjellig grunn til mistanke om overtredelse som nevnt i dette kapittel, kan tollmyndighetene beslaglegge vare det kan bli tale om å inndra. Er overtredelsen av den art at den kan gi anledning til inndragning av transportmiddel eller hel eller delvis inndragning av last i transportmiddelet, plikter føreren og den øvrige besetning etter krav fra tollmyndighetene å føre transportmiddelet til det sted som tollmyndighetene bestemmer.

(2) Når vilkårene for pågrepelse etter reglene i straffeprosessloven er til stede, kan pågrepelse foretas av tollmyndighetene, som snarest mulig skal overlevere den pågrepte til politiet.

§ 16-14 *Behandling av beslag*

(1) Tollmyndighetene kan ta beslaglagt vare i forvaring.

(2) Vare som er utsatt for hurtig bedervelse, og levende dyr, kan straks utleveres eieren mot betaling av toll og offentlige avgifter, og deponering av et beløp som svarer til varens verdi eller mot annen sikkerhet. Såfremt eieren ikke vil overta varen, eller eieren er ukjent, kan varen selges etter reglene om tvangssalg i skattebetalingsloven § 14-10.

(3) Tollmyndighetene kan bestemme at varen istedenfor å selges, kan tilintetgjøres eller tas hånd om på annen måte. Blir varen tilintetgjort, plikter tollskyldneren å dekke omkostningene ved tilintetgjørelsen og de omkostninger som tidligere er påløpt.

(4) Departementet kan gi forskrift om beslag, forvaring, utlevering, salg og tilintetgjøring etter denne

paragraf, herunder at også andre varer kan utleveres eieren på vilkår som nevnt i annet ledd, og om tollmyndighetenes adgang til å kreve dekket omkostninger.

Kapittel 17 *Ikrafttredelse, overgangsbestemmelser og opphevelse av og endringer i andre lover*

§ 17-1 *Ikrafttredelse*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 17-2 *Overgangsbestemmelser*

(1) Forskrifter og instruksjer gitt med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser eller lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven), gjelder fortsatt så langt de passer, inntil departementet opphever eller endrer dem i medhold av denne lov eller ved særskilt bestemmelse.

(2) Enkeltvedtak truffet i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser eller lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven), opprettholdes i den perioden som er forutsatt i vedtakene, inntil de blir opphevet eller endret i medhold av denne lov eller ved særskilt bestemmelse.

(3) Departementet kan ellers gi nødvendige overgangsbestemmelser.

§ 17-3 *Endring i andre lover*

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Lov 10. juni 1966 nr. 5 om toll (tolloven) oppheves.
2. I lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) gjøres følgende endringer:

§ 62 første ledd annet punktum skal lyde:

Grunnlaget for avgiftens beregning fastsettes i samsvar med *bestemmelsene i tolloven §§ 7-10 til 7-20.*

§ 64 første ledd skal lyde:

Avgiften skal betales av den som etter *tolloven §§ 2-2 og 2-3 er tollskyldner. Tolloven §§ 12-10 til 12-12 og § 16-10 får tilsvarende anvendelse på avgift etter denne lov.*

§ 65 skal lyde:

Tolloven § 1-5 får tilsvarende anvendelse på avgift etter denne lov.

3. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) skal § 67 annet ledd bokstav d lyde:

d) forbrytelse mot militær straffelov § 34 annet ledd annet straffalternativ, jf. tredje ledd, *tolloven* § 16-7, merverdiavgiftsloven § 72, ligningsloven § 12-1, utlendingsloven § 47 annet ledd, jf. femte ledd, regnskapsloven § 8-5 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum a, og bokføringsloven § 15 første ledd første og tredje punktum, jf. tredje ledd første punktum.

4. I lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten (kystvaktloven) skal § 10 lyde:

Kystvakten kan føre kontroll med at bestemmelser gitt i eller i medhold av *tolloven* blir overholdt.

5. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) skal § 34-7 lyde:

(1) Til sikring av immaterialrettigheter kan retten som midlertidig forføyning mot *mottakeren eller dennes representant*, beslutte at *tollmyndighetene* skal holde varer tilbake fra frigjøring, når innførsel eller utførsel av varene vil utgjøre et inngrep i en immaterialrettighet. Retten kan beslutte dette selv om *mottakeren eller dennes representant* er ukjent. Forføyningen skal i så fall besluttes uten innkalling til muntlig forhandling, og det skal ikke fastsettes en frist for saksøkeren til å reise søksmål om kravet. Fra det tidspunkt *tollmyndighetene* holder varer tilbake i samsvar med forføyningen, får *mottakeren eller dennes representant* stilling som saksøkt.

(2) For midlertidige forføyninger etter paragrafen her gjelder i tillegg til loven her reglene i *tolloven* §§ 15-1 til 15-5. § 34-4 gjelder ikke.

6. I lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 10-51 bokstav f skal lyde:

f) tilleggsskatt etter ligningsloven § 10-2, tilleggsskatt etter lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdi-

avgift §§ 64 og 73, lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 44, lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter § 3 og § 4 første ledd, lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter § 3, og tilleggskatt etter *tolloven* § 16-10.

§ 14-10 skal lyde:

(1) Salg av varer mv. etter *tolloven* §§ 4-2, 4-31, 16-12 og 16-14 skal skje gjennom namsmyndighetene etter reglene om tvangssalg i tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 8 så langt de passer.

(2) Tollregionen kan begjære varen solgt 14 dager etter at skriftlig varsel er sendt *tollskyldneren*. Ved salg etter *tolloven* § 4-2 tredje ledd og § 16-14 skal *tollskyldneren* om mulig varsles. Har *tollskyldneren* ukjent adresse, kan salget skje 14 dager etter at varene er hentet inn eller tilbakeholdt etter *tolloven* §§ 4-2 og 16-12, eller når fristen tollregionen har satt for tollekspedisjon av varene er utløpt.

(3) Tollregionen kan velge mellom å selge varene i fortollet eller ufortollet stand.

(4) Salget avsluttes ved at salgssummen utbetales til de berettigede. Kostnadene ved tvangssalget dekkes forlods av salgssummen. Deretter dekkes kravet på toll, særavgifter og merverdiavgift før omkostningene ved lagerholdet. Panthavere og andre innehavere av begrensede rettigheter skal deretter ha dekning etter prioritet. Ved salg etter *tolloven* § 16-12 skal inndragningsbeløpet eller boten dekkes før krav etter tredje og fjerde punktum. Rettigheter som er rettsgyldig sikret i varen, skal likevel dekkes før de beløp tilbakeholdelsen gjelder, hvis ikke rettighetshaveren forsto eller burde forstått at varen skulle brukes til en overtredelse som nevnt i *tolloven* kapittel 16.

(5) Etter at samtlige krav er dekket, skal *tollskyldneren* ha et eventuelt overskytende beløp dersom han melder seg innen tre måneder etter at salget fant sted. Etter utløpet av denne fristen tilfaller beløpet statskassen.

Oslo, i finanskomiteen, den 4. desember 2007

Reidar Sandal
leder

Peter Skovholt Gitmark
ordfører

